

รายงานสรุปโครงการ พัฒนาองค์ความรู้ เพื่อสนับสนุนการเป็น แหล่งเรียนรู้องค์คุณธรรมต้นแบบ

ครั้งที่ 1 : วันที่ 8 และ 14 กุมภาพันธ์ 2567

หัวข้อ เทคนิคการจัดทำองค์ความรู้เรื่อง “กระบวนการสร้างคุณธรรมเป้าหมาย”

ครั้งที่ 2 : วันที่ 8 มีนาคม 2567

หัวข้อ เทคนิคการจัดทำองค์ความรู้เรื่อง “การสร้างเครือข่ายคุณธรรมและความโปร่งใส”

ครั้งที่ 3 : วันที่ 15 มีนาคม 2567

หัวข้อ ทิศทางการขับเคลื่อนและถอดบทเรียน SOCIAL CREDIT & MORAL CREDIT

หัวข้อ เทคนิคการเขียนเรื่องเล่าความดี

ครั้งที่ 4 : วันที่ 29 มีนาคม 2567

หัวข้อ เทคนิคการเขียนองค์ความรู้เรื่อง “กระบวนการสร้างองค์คุณธรรมต้นแบบ”

หัวข้อ การยกระดับมาตรฐานไปสู่การเป็นองค์คุณธรรมต้นแบบโดดเด่น

สำนักพัฒนาทรัพยากรบุคคล

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

รายงานสรุปโครงการ พัฒนาองค์ความรู้ เพื่อสนับสนุนการเป็น แหล่งเรียนรู้องค์คุณธรรมต้นแบบ

ครั้งที่ 1 : วันที่ 8 และ 14 กุมภาพันธ์ 2567
หัวข้อ “กระบวนการสร้างคุณธรรมเป้าหมาย

สำนักพัฒนาทรัพยากรบุคคล

โครงการพัฒนาองค์ความรู้เพื่อสนับสนุนการเป็นแหล่งเรียนรู้องค์กรคุณธรรมต้นแบบ
ครั้งที่ ๑ หัวข้อ เทคนิคการจัดทำองค์ความรู้เรื่อง "กระบวนการสร้างคุณธรรมเป้าหมาย"

*****

หลักการและเหตุผล

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ได้รับการประกาศเกียรติคุณยกย่องเป็นองค์กรคุณธรรมต้นแบบตามหลักเกณฑ์ของแผนปฏิบัติการด้านการส่งเสริมคุณธรรมแห่งชาติ ระยะที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐) ซึ่งได้กำหนดเกณฑ์การเป็นองค์กรคุณธรรมต้นแบบไว้ ๔ ขั้นตอน โดยในเกณฑ์ที่ ๘ ได้กำหนดให้มีการจัดทำองค์ความรู้เพื่อสนับสนุนการเป็นศูนย์เรียนรู้ตามเกณฑ์ที่ ๔ ดังนั้น สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาจึงจำเป็นต้องมีการจัดทำองค์ความรู้ เพื่อเผยแพร่องค์ความรู้ในการส่งเสริมสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการส่งเสริมคุณธรรม การทำความดีที่เหมาะสมกับบริบทของสังคมไทย ตามแผนย่อยที่ ๑ ซึ่งแผนย่อยได้กำหนดเป้าหมายให้เครือข่ายทางสังคมมีขีดความสามารถในการส่งเสริมคุณธรรมในสังคมไทย เพื่อยกระดับชุมชน องค์กร ไปสู่มาตรฐานด้านคุณธรรมที่มีขีดความสามารถในการให้คำปรึกษา และการขยายผลองค์ความรู้ในกระบวนการส่งเสริมคุณธรรมต่อสังคมให้เกิดการแพร่หลาย ตามเกณฑ์กาประเมินการเป็นองค์กรคุณธรรมต้นแบบ

ทั้งนี้ การขับเคลื่อนองค์กรคุณธรรมต้นแบบได้ดำเนินการสอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี ซึ่งเป็นการพัฒนาไปสู่การเป็นภาคีรัฐของประชาชน เพื่อประชาชนและประโยชน์ส่วนรวม ดังนั้น การส่งเสริมคุณธรรมให้เป็นคุณค่าหลักของบุคคล หน่วยงาน/องค์กรทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม จึงถือเป็นพื้นฐานสำคัญของการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้พร้อมเป็นคนดี คนเก่งเพื่อขับเคลื่อนองค์กรและสังคมไทยให้เป็นองค์กรและสังคมที่มีคุณภาพและคุณธรรม พร้อมรับการพัฒนาและการเปลี่ยนแปลงอย่างสมานฉันท์

โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้บุคลากรของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภามีความรู้ความเข้าใจในการพัฒนาและจัดทำองค์ความรู้ที่เป็นประโยชน์ต่อการเผยแพร่และขยายเครือข่าย เพื่อสนับสนุนการเป็นแหล่งเรียนรู้องค์กรคุณธรรมต้นแบบตามเกณฑ์การประเมินองค์กรคุณธรรมของคณะกรรมการส่งเสริมคุณธรรมแห่งชาติ นั้น

การจัดกิจกรรมดังกล่าวได้เสร็จสิ้นลงแล้ว สำนักพัฒนาทรัพยากรบุคคลขอรายงานสรุปผลการดำเนินการจัดกิจกรรมดังกล่าว โดยมีรายละเอียด ดังนี้

๑. ผลสัมฤทธิ์ของกิจกรรม

๑.๑ ผลผลิต

บุคลากรตามกลุ่มเป้าหมายเข้าร่วมโครงการ จำนวน ๔๐ คน คิดเป็น ร้อยละ ๑๐๐ ของจำนวนกลุ่มเป้าหมายทั้งหมด

๑.๒ ผลลัพธ์

บุคลากรตามกลุ่มเป้าหมายที่เข้าร่วมโครงการ มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำองค์ความรู้เพื่อเผยแพร่และส่งเสริมคุณธรรม คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐

๒. สาระสำคัญของการบรรยาย

วิทยากร : นางสาววรรณร หงส์จรรยา

นักทรัพยากรบุคคลชำนาญการ สำนักพัฒนาทรัพยากรบุคคล

หัวข้อ เทคนิคการจัดทำองค์ความรู้เรื่อง "กระบวนการสร้างคุณธรรมเป้าหมาย"

กิจกรรมทบทวนและกำหนดเป้าหมายคุณธรรม โดยวิเคราะห์จาก "ปัญหาที่อยากแก้ ความดีที่อยากทำ" ให้สอดคล้องกับคุณธรรม ๕ ประการ พอเพียง วินัย สุจริต จิตอาสา กตัญญูสะท้อนถึงหลักธรรมทางศาสนา หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง วิถีวัฒนธรรมไทย วัฒนธรรมองค์กรและค่านิยมร่วมของส่วนราชการ สังกัดรัฐสภา

หน่วยงานมีการกำหนดเป้าหมายคุณธรรม จาก "ปัญหาที่อยากแก้ ความดีที่อยากทำ" โดยมีโครงการ/กิจกรรม ที่สอดคล้องกับหลักธรรมทางศาสนา หลัก ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง วิถีวัฒนธรรม ไทยและคุณธรรม ๕ ประการ พอเพียง วินัย สุจริตจิตอาสา กตัญญู

- พอเพียง หมายถึง พอประมาณ ไม่โลภ ไม่เบียดเบียนผู้อื่น สังคม มีเหตุผล สร้าง ภูมิคุ้มกันและ ใช้ความรู้อย่างรอบคอบและ รอบด้านเพื่อให้สามารถรอดพ้นวิกฤติต่างๆ
- วินัย หมายถึงเคารพกฎหมาย ปฏิบัติตาม กติกา ระเบียบ จริยธรรมขององค์กรและ สังคม รับผิดชอบผลกระทบต่อสังคมและ สิ่งแวดล้อม
- สุจริต หมายถึง ซื่อสัตย์ ซื่อตรง ยึดมั่น ยืนหยัดในความถูกต้อง และเป็นธรรม ไม่ ยินยอม พร้อมต่อต้านการทุจริตทุกรูปแบบ
- จิตอาสา หมายถึง เสียสละประโยชน์ส่วนตน เพื่อส่วนรวม ช่วยเหลือเกื้อกูลต่อสรรพสิ่ง ทั้งหลายเพื่อประโยชน์สุขของสังคม
- กตัญญู หมายถึง สำนึกรู้คุณและแสดงออก ถึงความกตัญญูต่อแผ่นดิน สิ่งแวดล้อม องค์กรและ ผู้มีพระคุณบนหลักพื้นฐานของ ความถูกต้องดีงาม

แนวคิดระเบิดจากข้างใน

เป็นแนวคิดหลักการทรงงานของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช รัชกาลที่ ๙ พระองค์ทรงมุ่งเน้นเรื่องการพัฒนาคน ทรงรับสั่งว่า “ต้องระเบิดจากข้างใน” นั้นหมายความว่า ต้องสร้างความเข้มแข็งให้คนในชุมชนที่เราเข้าไปพัฒนาให้มีสภาพพร้อมที่จะรับการพัฒนาเสียก่อนแล้วจึงค่อยออกมาสู่สังคมภายนอก มีใช้การนำเอาความเจริญหรือบุคคลจากสังคมภายนอกเข้าไปหาชุมชนหมู่บ้านที่ยังไม่ทันได้มีโอกาสเตรียมตัวหรือตั้งตัว

ด้วยเหตุนี้ คณะกรรมการส่งเสริมคุณธรรมแห่งชาติจึงน้อมนำหลักคิดในการปลูกฝังคุณธรรม ความดีจากเดิมที่ใช้ “ทางการเขาสั่งมาว่า” หรือสั่งให้ทำ มาเป็น “ระเบิดจากข้างใน” โดยให้ประชาชน คิดด้วยตนเองแนวคิดนี้เริ่มจากศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาแผ่นดินเชิงคุณธรรม หรือศูนย์คุณธรรม (องค์กรมหาชน) ในปัจจุบัน ได้ทดลองปฏิบัติในชุมชน องค์กร และหน่วยงานหลายแห่งตามแนวทางการสร้าง “องค์กรคุณธรรม” โดยเริ่มจากโรงเรียนขนาดเล็กในปี ๒๕๕๑ และขยายผลมาถึงโรงเรียนขนาดใหญ่ โรงพยาบาล และชุมชนต่างๆ

หลักคิดในการสร้างพลังความคิดทำความดี เริ่มต้นจากการรวมกลุ่มคนที่เห็นปัญหาเดียวกัน มาร่วมกันระดมสมองในประเด็น “ปัญหาที่อยากแก้ ความดีที่อยากทำ” การระดมสมองร่วมกันระหว่าง คนที่มีพื้นฐานความรู้และประสบการณ์ด้านคุณธรรมที่แตกต่างกันนี้ทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ สภาพปัญหาและความเป็นจริงที่เกิดขึ้นจนเกิดความคิดในการทำความดีร่วมกัน ผลผลิตที่เกิดขึ้นจาก กิจกรรม คือ ความดีที่ทุกคนเห็นว่าต้องแก้ไขความประพฤติดของตนเอง และแสวงหาวิธีการสร้างความดี ร่วมกันในรูปแบบของสิ่งที่ทำและไม่ทำซึ่งสรุปเป็นวรรคทองที่จำได้อย่างง่ายว่า “Idea-I do-I don't”

การระดมความคิดแสวงหาความดีและหนทางไปสู่ความดีนี้ ทำให้เกิดการ “ระเบิดจากข้างใน” ทุกคนพร้อมที่จะให้สัญญาประชาคมและยึดมั่นนำไปสู่การปฏิบัติจนเป็นวิถีชีวิต ความดีงามนี้จึง “ยั่งยืน” ดังนั้น แนวทางการทำกิจกรรมองค์กรคุณธรรม จึงจำเป็นต้องมีการทำสัตยาบันร่วมกันด้วยการลงชื่อให้สัญญาและประกาศต่อสาธารณะในรูปของ “ปฏิญญา” โดยติดประกาศคำขวัญหรือคำนิยม ขององค์กรและวิธีปฏิบัติให้บรรลุความดีที่ทุกคนปรารถนาไว้ที่หน่วยงาน ซึ่งจะเป็นทั้งคำมั่นสัญญาและการสร้างกระแส “ทำดี” อย่างไรก็ดีการคิดกำหนดมาตรฐานความดีขององค์กรอาจจะไม่ครบถ้วน สมบูรณ์ สำหรับปัจจัยแห่งความสำเร็จในการสร้างองค์กรคุณธรรมนี้ ขึ้นกับปัจจัยสามประการ

ประการแรก ความมุ่งมั่นผูกพันของผู้นำองค์กรทุกระดับในการให้การสนับสนุนและแสวงหาวิธีการเชิญชวนให้คนในองค์กรที่ยังมีปัญหาด้านความประพฤติเข้าร่วมโครงการโดยสมัครใจ

ประการที่สอง ผู้นำทุกระดับต้องปฏิบัติตนให้เป็นแบบอย่าง หรือ Role Model ตามปฏิญญาที่ทุกคนร่วมกัน “คิดและทำ” ตามสุภาษิตโบราณที่ว่า “ทำดีให้เด็กดู เป็นครูให้เด็กเห็น”

ประการที่สาม ผู้เกี่ยวข้องกับโครงการส่งเสริมคุณธรรมต้องคำนึงอยู่เสมอว่า การเปลี่ยนแปลงลักษณะนิสัยหรือจิตใจของคน จึงจำเป็นต้องใช้เวลาและการดำเนินการอย่างจริงจังต่อเนื่อง

ดังนั้น จึงไม่ควรกำหนดตัวชี้วัดเชิงปริมาณและเร่งรัดให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่เร็วเกินไป ซึ่งจะก่อให้เกิดการรายงานที่ขาดจริยธรรม และส่งผลให้สังคมคุณธรรมไม่มีโอกาสเกิดขึ้น นอกจากนั้น ต้องไม่ลืมว่าการสร้างคุณธรรมต้อง “เริ่มที่ตนเอง” ไม่มีใครสั่งให้ผู้อื่นทำดีได้ ผู้บริหารองค์กรจึงต้องใช้ศิลปะในการสร้างสังคมคุณธรรม และให้กำลังใจคนในองค์กรอยู่เสมอด้วยการให้ข้อคิดว่า “ทำดีไม่ต้องเดี๋ยว” และ “ทำดีง่ายนิดเดียว” องค์กรคุณธรรมจึงจะเกิดขึ้น

กระบวนการจัดทำคุณธรรมเป้าหมาย

เริ่มจากกระบวนการกลุ่ม โดยอิงทฤษฎีระเบิดจากข้างใน ให้ทุกกลุ่มงานจัดการประชุมพูดคุย แลกเปลี่ยนเพื่อวิเคราะห์ว่ามีปัญหาอะไรในกลุ่มงานที่อยากแก้ไข และคิดว่าจะทำอะไรเพื่อแก้ปัญหานั้น แล้วนำแนวทางนั้นมากำหนดเป็นคุณธรรมเป้าหมาย เช่น ถ้าทุกกลุ่มงานในสำนักเห็นตรงกันว่ามีปัญหาขาดความสามัคคี ก็ให้นำ ความสามัคคี มาเป็นคุณธรรมเป้าหมายของสำนัก โดยใช้มิติที่ประชุมสำนักเห็นชอบ ให้สอดคล้องกับคุณธรรม ๕ ประการ (พอเพียง วินัย สุจริต จิตอาสา กตัญญู) และนำมากำหนดเป็นการกระทำเชิงพฤติกรรม DO / DON'T ตัวอย่างเช่น

DO = ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

DON'T = เพิกเฉยไม่ช่วยเหลืองานซึ่งกันและกัน

ให้หมวดท้ายว่าสิ่งที่เราทำ จะเกิดประโยชน์อย่างไรกับองค์กร โดยบรรยายให้เห็นอย่างชัดเจน

แนวคิดและความสำคัญของกิจกรรมทบทวนปัญหาที่อยากแก้ ความดีที่อยากทำ

แนวคิดการระเบิดจากข้างใน เป็นหนึ่งในหลักคุณธรรมการทรงงานของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช รัชกาลที่ ๙ ซึ่งเป็นหัวใจแห่งการพัฒนา ทั้งการพัฒนาคน ระบบและองค์กร โดยเริ่มจากการสร้างความรู้ความเข้าใจจากระดับฐานรากหรือหน่วยเล็กที่สุดขององค์กรหรือชุมชนนั้น ๆ เพื่อการค้นพบปัญหาและแนวทางแก้ปัญหาร่วมกัน มีโครงการสั่งการจากผู้นำองค์กรหรือชุมชน ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์ส่วนรวมของทุก ๆ คน ที่สังกัดในองค์กรนั้น ๆ การขับเคลื่อนองค์กรให้สำเร็จตามเป้าหมายของสมาชิกในองค์กรต้องอาศัยหลักคุณธรรมเรื่องความสามัคคี ซึ่งตามพระราชดำรัสของรัชกาลที่ ๙ พอจะสรุปได้ว่าการจะแก้ปัญหของชุมชนหรือองค์กร จึงต้องอาศัยความสามัคคี ความร่วมมือจากสมาชิกทุกคนในองค์กรนั้น ๆ

กระบวนการ/ขั้นตอนในการสร้างคุณธรรมเป้าหมาย

สำนักดำเนินการสร้างคุณธรรมเป้าหมายตามแนวคิดระเบิดจากข้างใน ด้วยหลักพื้นฐาน คือ หลักความสามัคคี โดยมีกระบวนการ/ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ ๑ สำนักได้มีการจัดประชุมบุคลากรทั้งหมดในสำนัก เพื่อที่จะสร้างการมีส่วนร่วมและระดมความคิดเห็นในการแก้ปัญหาของสำนักโดยยึดหลักระเบิดจากข้างใน จึงได้มีความเห็นร่วมกันค้นหาปัญหาที่อยากแก้ ความดีที่อยากทำ

ขั้นตอนที่ ๒ เพื่อให้แนวคิดการระเบิดจากข้างในสัมฤทธิ์ผล จึงได้มีความเห็นร่วมกันให้แต่ละกลุ่มงานไปค้นหาปัญหาที่เกิดขึ้นภายในกลุ่ม และความดีที่จะนำมาแก้ปัญหาเหล่านั้นของแต่ละกลุ่ม เพื่อนำเสนอปัญหาที่อยากแก้และความดีที่อยากทำของแต่ละกลุ่มงาน

ขั้นตอนที่ ๓ ให้บุคลากรทุกกลุ่มร่วมกันวิเคราะห์และสรุปปัญหา เพื่อสรุปว่าสำนักมีปัญหาอะไรที่เป็นปัญหาร่วมกันของทั้งสำนัก

ขั้นตอนที่ ๔ สำนักจัดประชุมบุคลากรทั้งหมดภายในสำนัก เพื่อนำปัญหาที่อยากแก้ ความดีที่อยากทำ มาแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับปัญหาที่อยากแก้ ความดีที่อยากทำ ให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน และทำความเข้าใจร่วมกัน เพื่อนำไปสู่การกำหนดคุณธรรมเป้าหมายของสำนัก และเพื่อให้บุคลากรทั้งสำนักมีแนวปฏิบัติร่วมกันและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน จึงให้สำนักกำหนดพฤติกรรมที่พึงประสงค์ (DO) และพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ (DON'T)

ขั้นตอนที่ ๕ รมรงค์ประชาสัมพันธ์ให้บุคลากรในสำนักปฏิบัติตามคุณธรรมเป้าหมาย โดยจัดทำโปสเตอร์ประชาสัมพันธ์ให้บุคลากรปฏิบัติตาม DO / DON'T ของสำนัก

ผลลัพธ์ที่ได้จากการจัดกิจกรรม

อธิบายว่าจากการกำหนดปัญหาที่อยากแก้ ความดีที่อยากทำและคุณธรรมเป้าหมาย ส่งผลอย่างไรต่อบุคลากรในสำนัก เช่น เป็นแนวทางในการปฏิบัติราชการ และการปฏิบัติตน เพื่อสนับสนุนการขับเคลื่อนภารกิจของสำนักให้บรรลุเป้าประสงค์ตามบทบาทภารกิจที่ได้รับมอบหมาย มีแนวปฏิบัติเกี่ยวกับพฤติกรรมพึงประสงค์ และมีแนวทางการป้องกันพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ และทำให้บุคลากรของสำนักมีแรงบันดาลใจในการขับเคลื่อนและรักษา มาตรฐานในการเป็นองค์กรคุณธรรมต้นแบบของสำนักอย่างยั่งยืน

ประโยชน์ที่ได้จากการทำกิจกรรม

อธิบายประโยชน์ที่ได้รับ เช่น บุคลากรของสำนักมีความรู้รักสามัคคีมากยิ่งขึ้น โดยมีคุณธรรมเป้าหมายที่ชัดเจน มีแนวปฏิบัติตนในทิศทางเดียวกัน ทำให้สามารถขับเคลื่อนบทบาทและภารกิจของสำนักให้สำเร็จผลด้วยพลังสามัคคีของบุคลากรในสำนัก ส่งผลให้สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาปฏิบัติภารกิจตามอำนาจหน้าที่ได้บรรลุเป้าหมายที่กำหนด ทั้งนี้ สำนักจะมีการติดตามและประเมินผลการปฏิบัติตามคุณธรรมเป้าหมายของสำนักในไตรมาสที่ ๓ ของปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗ เพื่อนำผลติดตามดังกล่าวมาพัฒนาคุณธรรมเป้าหมายและพฤติกรรมที่พึงประสงค์ และป้องกันการเกิดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ต่อไป

สรุปผลการจัดกิจกรรม

สรุปผลการดำเนินการทั้งหมด ตั้งแต่ขั้นตอนแรกที่มีการคัดเลือกแนวคิดและความสำคัญของกิจกรรมทบทวน “ปัญหาที่ยากแก่ ความดีที่ยากทำ” ให้สอดคล้องกับคุณธรรม ๕ ประการ พอเพียง วินัย สุจริต จิตอาสา กตัญญู อธิบายกระบวนการ / ขั้นตอนที่ดำเนินการภายในสำนักหรือกลุ่มงาน รวมทั้งวิธีการรณรงค์จัดทำสื่อประชาสัมพันธ์ เพื่อสร้างความตระหนักรู้ให้แก่บุคลากรปฏิบัติตามคุณธรรมเป้าหมายของสำนัก และอธิบายการดำเนินการที่บุคลากรได้ร่วมกันขับเคลื่อนเพื่อให้เป็นไปตามคุณธรรมเป้าหมาย อันจะนำไปสู่ผลลัพธ์และประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับในการสร้างคนดี สังคมดี และเป็นพลังร่วม ในการสร้างสังคมอุดมคุณธรรมอย่างยั่งยืน

๓. ประโยชน์ที่ได้รับจากการจัดกิจกรรม

โครงการพัฒนาองค์ความรู้เพื่อสนับสนุนการเป็นแหล่งเรียนรู้องค์กรคุณธรรมต้นแบบครั้งที่ ๑ หัวข้อ เทคนิคการจัดทำองค์ความรู้เรื่อง “กระบวนการสร้างคุณธรรมเป้าหมาย” มีประโยชน์ ดังนี้

๑) ผู้เข้าร่วมโครงการ มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเทคนิคการจัดทำองค์ความรู้ เรื่อง “กระบวนการสร้างคุณธรรมเป้าหมาย” “การสร้างเครือข่ายคุณธรรมและความโปร่งใส” และ “กระบวนการสร้างองค์กรคุณธรรมต้นแบบ”

๒) ผู้เข้าร่วมโครงการสามารถจัดทำองค์ความรู้ที่เป็นประโยชน์ต่อการเผยแพร่และขยายเครือข่ายได้

๓) สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภามีองค์ความรู้เป็นรูปธรรมที่สามารถนำมาสนับสนุนการเป็นแหล่งเรียนรู้องค์กรคุณธรรมต้นแบบตามเกณฑ์การประเมินองค์กรคุณธรรมของคณะกรรมการส่งเสริมคุณธรรมแห่งชาติ

ประมวลภาพโครงการ

รายชื่อเจ้าหน้าที่โครงการ

๑. นางสาววรรณธร หงส์จรรยา
๒. นางสาวกนกวรรณ อบเชย
๓. นายฉัตรชัย ธนาวิศิษฏกุล
๔. นางสาวรัชนิดา อุดมผล
๕. นางสาวศิริกรวลัย ทานาวราช
๖. นางสาวจุฬารัตน์ พันทศรี

- นักทรัพยากรบุคคลชำนาญการ
- นักทรัพยากรบุคคลชำนาญการ
- นักทรัพยากรบุคคลปฏิบัติการ
- เจ้าพนักงานธุรการชำนาญงาน
- เจ้าพนักงานธุรการชำนาญงาน
- นักวิชาการผลิตสื่อสารสนเทศ

รายงานสรุปโครงการ พัฒนาองค์ความรู้ เพื่อสนับสนุนการเป็น แหล่งเรียนรู้องค์คุณธรรมต้นแบบ

ครั้งที่ 2 : วันที่ 8 มีนาคม 2567
หัวข้อ เทคนิคการจัดทำองค์ความรู้เรื่อง
“การสร้างเครือข่ายคุณธรรมและความโปร่งใส”

สำนักพัฒนาทรัพยากรบุคคล

โครงการพัฒนาองค์ความรู้เพื่อสนับสนุนการเป็นแหล่งเรียนรู้องค์กรคุณธรรมต้นแบบ
ครั้งที่ ๒ หัวข้อ เทคนิคการจัดทำองค์ความรู้เรื่อง
“การสร้างเครือข่ายคุณธรรมและความโปร่งใส”

หลักการและเหตุผล

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ได้รับการประกาศเกียรติคุณยกย่องเป็นองค์กรคุณธรรมต้นแบบ ตามหลักเกณฑ์ของแผนปฏิบัติการด้านการส่งเสริมคุณธรรมแห่งชาติ ระยะที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐) ซึ่งได้กำหนดเกณฑ์การเป็นองค์กรคุณธรรมต้นแบบไว้ ๙ ขั้นตอน โดยในเกณฑ์ที่ ๘ ได้กำหนดให้มีการจัดทำองค์ความรู้เพื่อสนับสนุนการเป็นศูนย์เรียนรู้ตามเกณฑ์ที่ ๙ ดังนั้น สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา จึงจำเป็นต้องมีการจัดทำองค์ความรู้ เพื่อเผยแพร่องค์ความรู้ในการส่งเสริมสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการส่งเสริมคุณธรรม การทำความดีที่เหมาะสมกับบริบทของสังคมไทย ตามแผนย่อยที่ ๓ ซึ่งแผนย่อยได้กำหนดเป้าหมายให้เครือข่ายทางสังคมมีขีดความสามารถในการส่งเสริมคุณธรรมในสังคมไทย เพื่อยกระดับชุมชน องค์กร ไปสู่มาตรฐานด้านคุณธรรมที่มีขีดความสามารถในการให้คำปรึกษา และการขยายผลองค์ความรู้ในกระบวนการส่งเสริมคุณธรรมต่อสังคมให้เกิดการแพร่หลาย ตามเกณฑ์การประเมินการเป็นองค์กรคุณธรรมต้นแบบ

ทั้งนี้ การขับเคลื่อนองค์กรคุณธรรมต้นแบบได้ดำเนินการสอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี ซึ่งเป็นการพัฒนาไปสู่การเป็นภาคีรัฐของประชาชน เพื่อประชาชนและประโยชน์ส่วนรวม ดังนั้น การส่งเสริมคุณธรรมให้เป็นคุณค่าหลักของบุคคล หน่วยงาน/องค์กรทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม จึงถือเป็นพื้นฐานสำคัญของการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้พร้อมเป็นคนดี คนเก่งเพื่อขับเคลื่อนองค์กรและสังคมไทยให้เป็นองค์กรและสังคมที่มีคุณภาพและคุณธรรม พร้อมรับการพัฒนาและการเปลี่ยนแปลงอย่างสมานฉันท์

โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้บุคลากรของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภามีความรู้ความเข้าใจในการพัฒนาและจัดทำองค์ความรู้ที่เป็นประโยชน์ต่อการเผยแพร่และขยายเครือข่าย เพื่อสนับสนุนการเป็นแหล่งเรียนรู้องค์กรคุณธรรมต้นแบบตามเกณฑ์การประเมินองค์กรคุณธรรมของคณะกรรมการส่งเสริมคุณธรรมแห่งชาติ วัน

การจัดกิจกรรมดังกล่าวได้เสร็จสิ้นลงแล้ว สำนักพัฒนาทรัพยากรบุคคลขอรายงานสรุปผลการดำเนินการจัดกิจกรรมดังกล่าว โดยมีรายละเอียด ดังนี้

๑. ผลสัมฤทธิ์ของกิจกรรม

๑.๑ ผลผลิต

๑.๑.๑ บุคลากรตามกลุ่มเป้าหมายเข้าร่วมโครงการ จำนวน ๔๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐ ของจำนวนกลุ่มเป้าหมายทั้งหมด

๑.๑.๒ ผู้เข้าร่วมกิจกรรมส่วนใหญ่มีความพึงพอใจในการจัดกิจกรรมในครั้งนี้ คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐

๑.๑.๓ ผู้เข้าร่วมกิจกรรมส่วนใหญ่เห็นว่าการจัดกิจกรรมในครั้งนี้เกิดความคุ้มค่า คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐

๑.๒ ผลลัพธ์ บุคลากรตามกลุ่มเป้าหมายที่เข้าร่วมโครงการ มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำองค์ความรู้เพื่อเผยแพร่และส่งเสริมคุณธรรม คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐

๒. สรุปผลการประเมินกิจกรรม

- ด้านการบริหารจัดการกิจกรรมในภาพรวม ผู้เข้ารับการจัดฝึกอบรมส่วนใหญ่มีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการกิจกรรมในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ ๔.๘๕ คือ อยู่ในระดับดีมากคิดเป็นร้อยละ ๔๗.๐๐
- ด้านการนำความรู้ที่ได้รับไปปรับใช้ในการปฏิบัติงาน ผู้เข้าร่วมกิจกรรมส่วนใหญ่มีความคิดเห็นต่อการนำความรู้ที่ได้รับไปปรับใช้ในการปฏิบัติงานในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ ๔.๖๒ คือ อยู่ในระดับดีมาก คิดเป็นร้อยละ ๔๒.๔๐
- ด้านความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมในครั้งนี้ ผู้เข้าร่วมกิจกรรมส่วนใหญ่เห็นว่าการจัดกิจกรรมมีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรม คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐ โดยมีเหตุผล คือ วิธีการนำเสนอในเรื่องเทคนิคการจัดทำองค์ความรู้เรื่อง“การสร้างเครือข่ายคุณธรรมและความโปร่งใส” เข้าใจง่าย ทำให้ได้รับความรู้ความเข้าใจมากขึ้น สามารถนำไปปรับใช้ในการปฏิบัติงานได้ การบริหารจัดการโครงการมีความเหมาะสมในทุกด้าน
- ด้านความคุ้มค่าในการจัดกิจกรรมครั้งนี้ ผู้เข้าร่วมกิจกรรมส่วนใหญ่เห็นว่าการจัดกิจกรรมเกิดความคุ้มค่า คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐ โดยมีเหตุผล คือ เป็นกิจกรรมที่ทำให้ได้รับความรู้เรื่องเทคนิคการจัดทำองค์ความรู้เรื่อง“การสร้างเครือข่ายคุณธรรมและความโปร่งใส” สามารถนำความรู้ที่ได้มาประยุกต์ใช้ในการทำงานได้เพื่อเป็นแนวทางในการจัดทำองค์ความรู้ในสำนักของตนเอง เพื่อสนับสนุนให้หน่วยงานเป็นแหล่งเรียนรู้องค์กรคุณธรรมต้นแบบ
- ข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงและพัฒนากระบวนการจัดฝึกอบรม ผู้เข้าร่วมกิจกรรมเห็นว่าการบริหารจัดการโครงการมีความเหมาะสมทุกด้าน

ภาพ : แผนภูมิแสดงสรุปผลการประเมินโครงการ โดยแบ่งเป็นด้าน จำนวน ๕ ด้าน

๓. สาระสำคัญของการจัดโครงการ

๓.๑ หัวข้อ เทคนิคการจัดทำองค์ความรู้เรื่อง “การสร้างเครือข่ายและความโปร่งใส”

วิทยากร : นายอิทธิพร วันดี

ที่ปรึกษาการพัฒนาศักยภาพบุคลากร การสร้างทีมแบบเสริมพลังและการจัดการความรู้
ศูนย์คุณธรรม (องค์การมหาชน)

ข้อคิดที่ได้รับจากผู้เข้าร่วมโครงการ เช่น เป็นการเปิดโอกาสให้ได้รู้จักกับเพื่อนใหม่ เพราะในสถานการณ์ทั่วไปเราอาจจะไม่มีความกล้าที่จะหักทาคคนอื่นก่อน แต่ในกิจกรรมนี้ช่วยทำลายกำแพงที่เคยมีต่อกันทำให้สามารถพูดคุยทำความเข้าใจกันได้ทุกเรื่อง / กิจกรรมนี้ช่วยฝึกการสังเกต เพราะต้องมองหาเพื่อนจากรูปในกระดาษ ทำให้รู้สึกตื่นตัวในช่วงเวลาตอนเช้า ช่วยเสริมพลังให้มีแรงในการทำกิจกรรมต่อไป / กิจกรรมนี้ช่วยฝึกทักษะการสื่อสาร เพราะต้องวาดรูปของตนเองให้มีจุดเด่นที่ทำให้คนอื่นจดจำเราได้ และต้องสัมภาษณ์ผู้อื่น - ถูกผู้อื่นสัมภาษณ์ ทำให้ฝึกฝนวิธีการสอบถามข้อมูลและการให้ข้อมูลผู้อื่น

วิทยากรสรุปผลการจัดกิจกรรมวาดภาพใบหน้า ได้ทั้งหมด ๕ หัวข้อ ดังนี้

- ๑) บริบท เนื่องจากผู้เข้าร่วมกิจกรรมจะต้องรู้บริบทของใบหน้าตนเองว่ามีลักษณะเป็นอย่างไร เพื่อที่จะวาดภาพใบหน้าของตนเองให้ผู้อื่นจำได้
- ๒) องค์ประกอบ ผู้เข้าร่วมกิจกรรมจะต้องวาดองค์ประกอบบนใบหน้าของตนเอง เช่น ตา จมูก หู ปาก เพื่อให้ครบองค์ประกอบใบหน้าของคน
- ๓) ความสัมพันธ์ ผู้เข้าร่วมกิจกรรมจะต้องวาดภาพให้มีความเชื่อมโยงกัน เช่น ตา และหูจะต้องมีสองข้างซ้ายขวา ส่วนจมูกและปาก จะมีเพียงแห่งเดียวบริเวณกึ่งกลางของใบหน้า
- ๔) จุดเด่น ผู้เข้าร่วมกิจกรรมจะต้องวาดภาพให้มีจุดเด่น ให้ผู้อื่นจำภาพวาดของตนเองได้ เป็นการฝึกฝนให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมรู้จักการนำจุดแข็งของตนเองมานำเสนอให้ผู้อื่นได้เห็น
- ๕) การสื่อสาร เป็นการฝึกฝนให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมได้ฝึกฝนทักษะการสื่อสาร เพราะต้องสัมภาษณ์ผู้อื่นและถูกผู้อื่นสัมภาษณ์ ทำให้สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการฝึกเขียนองค์ความรู้ว่าจะเขียนให้เกิดประโยชน์ต่อผู้เขียนและต่อผู้อ่านได้อย่างไร

กิจกรรมที่ ๒ : การถอดบทเรียนจัดการองค์ความรู้

๑. ขั้นตอนการถอดบทเรียนจัดการความรู้

๑) เก็บข้อมูล ใช้การสัมภาษณ์ ชักถาม การฟัง จับประเด็นสำคัญ การสังเกต ต่อยอดข้อมูล และ นำประเด็นสำคัญมาบันทึกเป็นข้อมูล หรือจะทำเป็นกิจกรรม Focus Group ก็ได้

๒) เรียบเรียงข้อมูล ใช้การกล่าส่วนวนเนื้อหาความรู้ เหลลาคความคิด หลักการทำงานให้ชัด และ ร้อยเรียงเรื่องราวที่สื่อสารให้เป็นระบบ

๓) สังเคราะห์ข้อมูล ใช้การวิเคราะห์ แยกแยะความสำคัญ ใช้เทคนิคชุดความรู้เครื่องมือต่างๆ ที่เหมาะสม และให้คำแนะนำ คุณค่า เพื่อต่อยอดต่อไป

๒. ข้อควรปฏิบัติ

๑) พยายามเล่า ในการถอดบทเรียนเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องและครบถ้วนต้องเกิดจากความต้องการของผู้ให้ข้อมูลเป็นสำคัญ ไม่ควรกดดันเพื่อให้ได้ข้อมูลแบบที่ต้องการเท่านั้น สิ่งที่คุณอยากนำเสนอ คือ อยากเล่าความสำเร็จ ความภาคภูมิใจ อยากบอกข้อพึงระวัง บทเรียน อุปสรรค ความล้มเหลว และอยากสอนทักษะการทำงาน เทคนิคต่าง ๆ

๒) เราอยากรู้ เรื่องที่พยายากล่าวต้องเป็นเรื่องอยู่ในกรอบของงานถอดบทเรียน ในบางครั้งผู้ถอดบทเรียนควรถามนำในประเด็นที่เป็นประโยชน์ต่อเรื่องราวในการถอดบทเรียนเพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีความสมบูรณ์มากขึ้น เป็นการกำหนดกติการ่วมกันว่า จะไม่เล่าในประเด็นที่ไม่เป็นประโยชน์ต่อกระบวนการถอดบทเรียน และจะไม่ถกนอกรื่อง เช่น ประสบการณ์ดีๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการเรียนรู้

๓) คนดูอยากได้ เรื่องราวหรือข้อมูลที่ถอดบทเรียนนั้นต้องเป็นประเด็นที่ตรงตามความประสงค์ที่ถูกกำหนดไว้ในการถอดบทเรียนเริ่มต้น เช่น การถอดบทเรียนเหตุการณ์สำคัญที่เกิดขึ้น ก็ควรเน้นที่ความสำคัญหรือจุดเปลี่ยนและการจัดการจนเกิดผลสำเร็จ ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญของการทำงานที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ เช่น องค์ความรู้เพื่อสร้างชุดความรู้ การต่อยอดทางปัญญา

๓. ข้อควรระวัง

๑) เค็ดยอด เป็นอาการที่เกิดขึ้นในช่วงเวลาที่ลงพื้นที่ถอดบทเรียนจัดการความรู้ ได้พบเรื่องราวที่น่าสนใจ แล้วมองเห็นสิ่งดังามที่เป็นประโยชน์จากเรื่องราวเหล่านั้น แล้วรีบสรุปในมุมมองของตนเอง โดยไม่ได้มีการปรึกษาหรือสนทนากับต้นเรื่องถึงรายละเอียดที่แท้จริง และนำมาเขียนเป็นผลงานของตนเอง ผลลัพธ์ที่ตามมา คือ จะทำให้ขาดความไว้วางใจและขาดความน่าเชื่อถือ

๒) ตีหัวเองงาน เป็นอาการที่มีเป้าหมายที่อยากได้อยู่แล้วมีธงในใจ เมื่อถึงเวลาถอดบทเรียนก็มักจะไม่ค่อยสนใจในรายละเอียดที่ต้นเรื่องพยายามให้ข้อมูลในหลายๆด้าน ที่เป็นส่วนประกอบและเป็นประโยชน์ต่อองค์ความรู้นั้นๆ โดยการให้ต้นเรื่องส่งข้อมูลตามที่ต้องการเท่านั้น ซึ่งไม่สนใจบริบทที่แท้จริง ผลที่เกิดขึ้นตามมา คือ ทำให้ได้ข้อมูลไม่ครบและอาจผิดพลาดได้ เป็นการปกปิดผิดที่ ดังนั้นการถอดบทเรียนที่ดีควรเป็นเป้าหมายร่วมกันทั้งผู้ถอดบทเรียน และผู้ให้ข้อมูลเป็นการหาคุณค่าร่วมกัน

๓) รวบปากถุง เป็นอาการรักที่เสียคายน้อง คือเมื่อเห็นข้อมูลหรือองค์ความรู้ที่มีอยู่เกิดอาการอยากได้ทั้งหมด โดยไม่มีการสังเคราะห์ว่าข้อมูลชุดใดมีประโยชน์ ชุดใดไม่มีประโยชน์ มีข้อมูลซ้ำกันหรือไม่ โดยเก็บรวบรวมมาทั้งหมด ทำให้ข้อมูลมีมากจนเกินความจำเป็น

สุดท้ายจะเสียเวลาในการวิเคราะห์ และอาจทำให้ได้ข้อมูลไม่ถูกต้อง เพราะคิดว่าได้ข้อมูลมา มากพอแล้ว ซึ่งข้อมูลที่ได้มาอาจไม่เกิดประโยชน์ใดๆเลย ดังนั้นนักถอดบทเรียนจัดการความรู้ที่ดีควรมี การวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นได้ในระดับหนึ่ง

การเขียนสรุปองค์ความรู้สามารถเขียนในรูปแบบของสรุปผลเชิงวิชาการ การเล่าเรื่อง (เรื่องเล่า) โดยมีรูปแบบและใช้ภาษาของเราเอง เพื่อให้เรื่องราวที่น่าสนใจ น่าติดตาม ชวนให้ตระหนัก หรือสร้าง แรงบันดาลใจ แต่ยังคงยึดเนื้อหาและข้อมูลที่เป็นจริง การเขียนเรื่องเล่า (Story Telling) เป็นเครื่องมือ หนึ่งในวิธีการประเมินแบบเสริมพลัง ซึ่งสามารถฝึกปฏิบัติได้จริงภายในระยะเวลาอันจำกัด เพื่อให้ ผู้เข้าอบรมได้ฝึกทักษะการเป็นนักประเมินแบบเสริมพลัง โดยให้ตระหนักถึงคำว่า "ติดตาม ประเมิน เสริมพลัง"

ติดตาม คือ การลงพื้นที่ไปเยี่ยมชม ดูงาน สอบถาม พูดคุย เพื่อให้เห็นความจริงในสิ่งที่ เขาดำเนินการอยู่ว่าทำอะไรกันบ้างเกี่ยวกับเรื่องนั้นๆ เช่น ทำอะไรกันบ้างที่เกี่ยวกับการส่งเสริม คุณธรรม

ประเมินผล คือ การประเมินในสิ่งที่เขาทำหรือดำเนินการอยู่เป็นอย่างไรบ้าง เกิดผลลัพธ์อย่างไร ได้ตรงตามเป้าหมายที่ต้องการหรือไม่

เสริมพลัง คือ ให้คำแนะนำ ข้อคิดเห็นข้อเสนอแนะ แลกเปลี่ยนประสบการณ์ เพื่อช่วยให้เขา ผ่านพ้นปัญหาอุปสรรคไปสู่เป้าหมายที่ต้องการ สามารถใช้คำถามชวนคิด เช่น จะไปถึงเป้าหมายได้ อย่างไร หรือจะมีวิธีการอย่างไรเพื่อให้บรรลุผลตามเป้าหมาย ข้อสำคัญสำหรับการเสริมพลัง คือ "ข้อเสนอแนะเป็นของเรา ข้อสรุปเป็นของเขา"

การถอดบทเรียนจัดการความรู้เหมือนการวาดภาพ ภาพหนึ่ง ที่ผู้ถอดบทเรียนต้องรู้และเข้าใจ บริบทในภาพรวมของเรื่องราวหรือ เหตุการณ์นั้นอย่างถ่องแท้แล้วจึงเรียงร้อยให้สมบูรณ์พร้อมเสนอ ออกมาในมุมที่สำคัญและเป็นประโยชน์

กิจกรรมที่ ๓ : เทคนิคการจัดทำองค์ความรู้ "การสร้างเครือข่ายคุณธรรมและความโปร่งใส" ของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ตามแนวทางแผนปฏิบัติการด้านการส่งเสริมคุณธรรมแห่งชาติ ระยะที่ ๒ พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐

แผนปฏิบัติการด้านการส่งเสริมคุณธรรมแห่งชาติระยะที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) เป็นแผน ระดับที่ ๓ ที่เป็นแผนการพัฒนาเชิงประเด็น (Issue-based) และสอดคล้องกับแผน ๓ ระดับ ตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๔ ธันวาคม ๒๕๖๐ โดยสานต่อหลักคิดในการส่งเสริมคุณธรรมจาก แผนแม่บทส่งเสริมคุณธรรมแห่งชาติ ฉบับที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๕๙ - ๒๕๖๕)

โดยส่งเสริมให้เกิดกระบวนการทางสังคม ๓ กระบวนการ ได้แก่ กระบวนการบ่มเพาะจิตใจ ในทุกช่วงวัยของมนุษย์ด้วยการส่งเสริม การเรียนรู้และการพัฒนาศักยภาพคนและองค์กรเครือข่าย เพื่อขับเคลื่อนการส่งเสริมคุณธรรม กระบวนการส่งเสริมสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการมีพฤติกรรมหรือ การแสดงออกที่สะท้อนการมีคุณธรรมในระดับบุคคลจากการปรับเปลี่ยนวิถีชีวิตกรอบคิดหรือค่านิยมและ กระบวนการพัฒนาระบบและเสริมสร้างขีดความสามารถของกลไกเพื่อการขับเคลื่อนและส่งเสริม คุณธรรม กำหนดเป็นวัตถุประสงค์ ๓ ประการ ดังนี้

๑) เพื่อให้ทุกภาคส่วนเข้ามาร่วมส่งเสริมสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการส่งเสริมคุณธรรม/การทำ ความดีที่เหมาะสมกับบริบทของสังคมไทย

๒) เพื่อให้ทุกภาคส่วนโดยเฉพาะภาครัฐ พัฒนาระบบและการเสริมสร้างขีดความสามารถของ กลไก เพื่อการขับเคลื่อนและส่งเสริมคุณธรรม

๓) เพื่อให้ทุกภาคส่วนเข้ามาร่วมส่งเสริมการเรียนรู้ และการพัฒนาศักยภาพคนและองค์กร เครือข่าย เพื่อขับเคลื่อนการส่งเสริมคุณธรรม

คณะกรรมการส่งเสริมคุณธรรมแห่งชาติ จึงได้กำหนดแนวทางการส่งเสริมคุณธรรมภายใต้ แผนปฏิบัติการ ด้านการส่งเสริมคุณธรรมแห่งชาติ ระยะที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) เพื่อนำสู่ความเป็น “มนุษย์ที่สมบูรณ์” โดยการปลูกฝังจิตสำนึกและปรับเปลี่ยนค่านิยมให้คนไทยมีพฤติกรรมที่สะท้อน การมีคุณธรรมเพิ่มมากขึ้น น้อมนำหลักธรรมทาง ศาสนา หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและรักษา สืบสานวิถีชีวิตวัฒนธรรมไทยที่งดงามและปฏิบัติตนตามคุณธรรมที่พึงประสงค์สำหรับสังคมไทย ๕ ประการ “พอเพียง วินัย สุจริต จิตอาสา กตัญญู” ซึ่งเป็นหลักคิดในการดำรงชีวิตและการพัฒนา คุณธรรมให้ปรากฏชัดเป็นรูปธรรมในสังคมไทย แนวทางในการขับเคลื่อนไปสู่เป้าหมายและบรรลุตัวชี้วัด หลักของแผนปฏิบัติการฯ ได้กำหนดตัวชี้แจงผลลัพธ์ ๒ ประเด็น เพื่อให้การขับเคลื่อนบรรลุเป้าหมาย ประกอบด้วย ๑) ดัชนีคุณธรรม ๕ ประการ “พอเพียง วินัย สุจริต จิตอาสา กตัญญู” เพิ่มขึ้น ๒) หน่วยงานภาครัฐน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารงานมีค่า ITA เพิ่มขึ้น และได้กำหนดแนวทางการพัฒนาเป็น ๓ แผนย่อย คือ

แผนย่อยที่ ๑ การส่งเสริมสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการ ส่งเสริมคุณธรรม/การทำ ความดี ที่เหมาะสมกับบริบทของสังคมไทย

แผนย่อยที่ ๒ การพัฒนาระบบและการเสริมสร้าง ขีดความสามารถของกลไกเพื่อการขับเคลื่อน และส่งเสริมคุณธรรม

แผนย่อยที่ ๓ การส่งเสริมการเรียนรู้และการพัฒนาศักยภาพคนและองค์กรเครือข่าย เพื่อขับเคลื่อนการส่งเสริมคุณธรรม

องค์กรคุณธรรม ๓ ระดับ

ระดับที่ ๑ องค์กรส่งเสริมคุณธรรม หมายถึง องค์กรที่ผู้บริหารและบุคลากรในองค์กรได้ร่วมกัน ประกาศเจตนารมณ์ และกำหนดเป้าหมายปัญหาที่อยากแก้ ความดีที่อยากทำ รวมทั้งร่วมกันจัดทำแผน ส่งเสริมคุณธรรมขององค์กร

ระดับที่ ๒ องค์กรพัฒนาคุณธรรม หมายถึง องค์กรที่พัฒนาจากระดับส่งเสริมคุณธรรม มีการดำเนินงานตามแผนอย่างได้มาตรฐาน จนประสบผลสำเร็จในระดับหนึ่ง มีการประเมินผล มีการปรับปรุงหรือพัฒนา และมีการทบทวนหรือถอดบทเรียนจากการดำเนินงาน รวมทั้งส่งเสริมให้มีการยกย่องเชิดชูเกียรติบุคคล หน่วยงานที่มีคุณธรรมหรือทำความดี

ระดับที่ ๓ องค์กรคุณธรรมต้นแบบ หมายถึง องค์กรที่พัฒนาจากระดับพัฒนาคุณธรรม จนประสบผลสำเร็จ ทำให้องค์กรมีบรรยากาศ หรือสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการส่งเสริมคุณธรรม บุคลากรในองค์กรมีพฤติกรรมเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น และองค์กรมีการรวบรวมจัดทำองค์ความรู้ จากผลสำเร็จการดำเนินงาน รวมทั้งสามารถเผยแพร่องค์ความรู้หรือผลสำเร็จในการดำเนินงานและมีความพร้อมในการเป็นแหล่งเรียนรู้ให้กับองค์กรอื่น

การประเมินองค์กรคุณธรรม

ระดับที่ ๑ องค์กรส่งเสริมคุณธรรม

- ๑) ประกาศข้อตกลง (เจตนาธรรม) ร่วมกันขับเคลื่อนคุณธรรม ๕ ประการ
- ๒) กำหนดเป้าหมาย “ปัญหาที่อยากแก้” “ความดีที่อยากทำ”
- ๓) มีแผนดำเนินงานด้านส่งเสริมคุณธรรม และผู้รับผิดชอบ

ระดับที่ ๒ องค์กรพัฒนาคุณธรรม

- ๔) มีผลสำเร็จตามคุณธรรมเป้าหมาย ตามแผนข้อ ๓
- ๕) มีการติดตาม รายงาน ประเมินผลเพื่อพัฒนา ปรับปรุงแผน
- ๖) มีการยกย่อง เชิดชูบุคคล หน่วยงานด้านคุณธรรม

ระดับที่ ๓ องค์กรคุณธรรมต้นแบบ

- ๗) มีผลสำเร็จตามแผนพัฒนาส่งเสริมคุณธรรมข้อ ๓ และมีสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการทำความดี และมีพฤติกรรมเปลี่ยนแปลง
- ๘) มีการรวบรวมองค์ความรู้ผลสำเร็จจากการดำเนินงานในรูปแบบต่าง ๆ
- ๙) มีขีดความสามารถในการเป็นแหล่งเรียนรู้และเผยแพร่องค์ความรู้ให้กับ

องค์กรอื่น ๆ ได้

กิจกรรมที่ ๔ : การฝึกปฏิบัติจัดทำองค์ความรู้เรื่อง “การสร้างเครือข่ายคุณธรรมและความโปร่งใส”

จัดกิจกรรมแบ่งกลุ่ม โดยแบ่งออกเป็น ๖ กลุ่ม ๆ ละ ๗ - ๘ คน เพื่อให้ตัวแทนแต่ละสำนัก แลกเปลี่ยนประสบการณ์ในการทำงาน เช่น การจัดทำโครงการ การกำหนดวัตถุประสงค์ การทบทวนความเข้าใจผู้ปฏิบัติเกี่ยวกับบริบทของโครงการ โดยเฉพาะเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของโครงการ เนื่องจากหากเข้าใจเป้าหมายและวัตถุประสงค์คลาดเคลื่อน จะส่งผลกระทบต่อกระบวนการทำงาน คลาดเคลื่อน เนื่องจากไม่สามารถตอบเป้าหมายและวัตถุประสงค์ได้

พร้อมทั้งกำหนดรูปแบบและวิธีการดำเนินการ การมีส่วนร่วมของผู้เข้าร่วมโครงการที่จะทำให้เป้าหมายบรรลุผล โดยยกตัวอย่างผลสำเร็จที่เป็นรูปธรรม และปัญหาที่เกิดขึ้นพร้อมแนวทางการแก้ไข เมื่อจบการนำเสนอ วิทยากรได้เปิดโอกาสให้ผู้เข้าร่วมโครงการซักถามเพื่อสร้างความเข้าใจร่วมกัน

ทั้งนี้ ผู้เข้าร่วมโครงการได้นำองค์ความรู้จากการแลกเปลี่ยนมาประยุกต์ใช้ในการเขียนองค์ความรู้ เรื่องการสร้างเครือข่ายคุณธรรมและความโปร่งใสต่อไป

๔. ประโยชน์ที่ได้รับจากการจัดกิจกรรม

โครงการพัฒนาองค์ความรู้เพื่อสนับสนุนการเป็นแหล่งเรียนรู้องค์การคุณธรรมต้นแบบครั้งที่ ๒ หัวข้อ เทคนิคการจัดทำองค์ความรู้เรื่อง “การสร้างเครือข่ายคุณธรรมและความโปร่งใส” มีประโยชน์ ดังนี้

๑) ผู้เข้าร่วมโครงการ มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเทคนิคการจัดทำองค์ความรู้ เรื่อง “กระบวนการสร้างคุณธรรมเป้าหมาย” “การสร้างเครือข่ายคุณธรรมและความโปร่งใส” และ “กระบวนการสร้างองค์การคุณธรรมต้นแบบ”

๒) ผู้เข้าร่วมโครงการสามารถจัดทำองค์ความรู้ที่เป็นประโยชน์ต่อการเผยแพร่และขยายเครือข่ายได้

๓) สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภามีองค์ความรู้เป็นรูปธรรมที่สามารถนำมาสนับสนุนการเป็นแหล่งเรียนรู้องค์การคุณธรรมต้นแบบตามเกณฑ์การประเมินองค์การคุณธรรมของคณะกรรมการส่งเสริมคุณธรรมแห่งชาติ

ประมวลภาพโครงการ

รายชื่อเจ้าหน้าที่โครงการ

๑. ส.อ.ยรรยง ไสรัตน์
๒. นางสาวรณธร หงส์จรรยา
๓. นางสาวกนกวรรณ ออบเขย
๔. นายธนธร ภูศรีเหม
๕. นายฉัตรชัย ธนาวิศิษฐกุล
๖. นางสาวรัชนิดา อุดมผล
๗. นางสาวศิริกรวลัย ทานาราช
๘. นางสาวสุภาภรณ์ ราตรีโชติ
๙. นางสาวณิรนุช คงทอง

- นักทรัพยากรบุคคลชำนาญการพิเศษ
- นักทรัพยากรบุคคลชำนาญการ
- นักทรัพยากรบุคคลชำนาญการ
- นักวิชาการโสตทัศนศึกษาชำนาญการ
- นักทรัพยากรบุคคลปฏิบัติการ
- เจ้าหน้าที่งานธุรการชำนาญงาน
- เจ้าหน้าที่งานธุรการชำนาญงาน
- เจ้าหน้าที่งานธุรการปฏิบัติงาน
- เจ้าหน้าที่งานธุรการปฏิบัติงาน

รายงานสรุปโครงการ พัฒนาองค์ความรู้ เพื่อสนับสนุนการเป็น แหล่งเรียนรู้องค์คุณธรรมต้นแบบ

ครั้งที่ 3 : วันที่ 15 มีนาคม 2567

หัวข้อ ทิศทางการขับเคลื่อนและถอดบทเรียน
SOCIAL CREDIT & MORAL CREDIT
หัวข้อ เทคนิคการเขียนเรื่องเล่าความดี

สำนักพัฒนาทรัพยากรบุคคล

โครงการพัฒนาองค์ความรู้เพื่อสนับสนุนการเป็นแหล่งเรียนรู้องค์กรคุณธรรมต้นแบบ
ครั้งที่ ๓ หัวข้อ ทิศทางการขับเคลื่อนและถอดบทเรียน Social Credit & Moral Credit
และเทคนิคการเขียนเรื่องเล่าความดี

*****

หลักการและเหตุผล

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ได้รับการประกาศเกียรติคุณยกย่องเป็นองค์กรคุณธรรมต้นแบบ ตามหลักเกณฑ์ของแผนปฏิบัติการด้านการส่งเสริมคุณธรรมแห่งชาติ ระยะที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐) ซึ่งได้กำหนดเกณฑ์การเป็นองค์กรคุณธรรมต้นแบบไว้ ๙ ขั้นตอน โดยในเกณฑ์ที่ ๘ ได้กำหนดให้มีการจัดทำองค์ความรู้เพื่อสนับสนุนการเป็นศูนย์เรียนรู้ตามเกณฑ์ที่ ๙ ดังนั้น สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา จึงจำเป็นต้องมีการจัดทำองค์ความรู้ เพื่อเผยแพร่องค์ความรู้ในการส่งเสริมสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการส่งเสริมคุณธรรม การทำความดีที่เหมาะสมกับบริบทของสังคมไทย ตามแผนย่อยที่ ๑ ซึ่งแผนย่อยได้กำหนดเป้าหมายให้เครือข่ายทางสังคมมีขีดความสามารถในการส่งเสริมคุณธรรมในสังคมไทย เพื่อยกระดับชุมชน องค์กร ไปสู่มาตรฐานด้านคุณธรรมที่มีขีดความสามารถในการให้คำปรึกษา และการขยายผลองค์ความรู้ในกระบวนการส่งเสริมคุณธรรมต่อสังคมให้เกิดการแพร่หลาย ตามเกณฑ์กาประเมินการเป็นองค์กรคุณธรรมต้นแบบ

ทั้งนี้ การขับเคลื่อนองค์กรคุณธรรมต้นแบบได้ดำเนินการสอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี ซึ่งเป็นการพัฒนาไปสู่การเป็นภาคีรัฐของประชาชน เพื่อประชาชนและประโยชน์ส่วนรวม ดังนั้น การส่งเสริมคุณธรรมให้เป็นคุณค่าหลักของบุคคล หน่วยงาน/องค์กรทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม จึงถือเป็นพื้นฐานสำคัญของการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้พร้อมเป็นคนดี คนเก่งเพื่อขับเคลื่อนองค์กรและสังคมไทยให้เป็นองค์กรและสังคมที่มีคุณภาพและคุณธรรม พร้อมรับการพัฒนาและการเปลี่ยนแปลงอย่างสมานฉันท์

โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้บุคลากรของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภามีความรู้ความเข้าใจในการพัฒนาและจัดทำองค์ความรู้ที่เป็นประโยชน์ต่อการเผยแพร่และขยายเครือข่าย เพื่อสนับสนุนการเป็นแหล่งเรียนรู้องค์กรคุณธรรมต้นแบบตามเกณฑ์การประเมินองค์กรคุณธรรมของคณะกรรมการส่งเสริมคุณธรรมแห่งชาติ นั้น

การจัดกิจกรรมดังกล่าวได้เสร็จสิ้นลงแล้ว สำนักพัฒนาทรัพยากรบุคคลขอรายงานสรุปผลการดำเนินการจัดกิจกรรมดังกล่าว โดยมีรายละเอียด ดังนี้

๑. ผลสัมฤทธิ์ของกิจกรรม

๑.๑ ผลผลิต

๑.๑.๑ บุคลากรตามกลุ่มเป้าหมายเข้าร่วมโครงการ จำนวน ๔๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐ ของจำนวนกลุ่มเป้าหมายทั้งหมด

๑.๑.๒ ผู้เข้าร่วมกิจกรรมส่วนใหญ่มีความพึงพอใจในการจัดกิจกรรมในครั้งนี้ คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐

๑.๑.๓ ผู้เข้าร่วมกิจกรรมส่วนใหญ่เห็นว่าการจัดกิจกรรมในครั้งนี้เกิดความคุ้มค่า คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐

๑.๒ ผลลัพธ์ บุคลากรตามกลุ่มเป้าหมายที่เข้าร่วมโครงการ มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำองค์ความรู้เพื่อเผยแพร่และส่งเสริมคุณธรรม คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐

๒. สรุปผลการประเมินกิจกรรม

- ด้านการบริหารจัดการกิจกรรมในภาพรวม ผู้เข้ารับการฝึกอบรมส่วนใหญ่มีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการกิจกรรมในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ ๔.๙๕ คือ อยู่ในระดับดีมาก คิดเป็นร้อยละ ๙๙.๑๕

- ด้านการนำความรู้ที่ได้รับไปปรับใช้ในการปฏิบัติงาน ผู้เข้าร่วมกิจกรรมส่วนใหญ่มีความคิดเห็นต่อการนำความรู้ที่ได้รับไปปรับใช้ในการปฏิบัติงานในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ ๔.๘๙ คือ อยู่ในระดับดีมาก คิดเป็นร้อยละ ๙๗.๘๙

- ด้านความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมในครั้งนี้ ผู้เข้าร่วมกิจกรรมส่วนใหญ่เห็นว่าการจัดกิจกรรมมีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรม คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐ โดยมีเหตุผล คือ ทำให้ได้รับความรู้เรื่องทิศทางการขับเคลื่อนและถอดบทเรียน Social Credit & Moral Credit และเทคนิคการเขียนเรื่องเล่าความดี ซึ่งเป็นความรู้ใหม่ สามารถนำไปปรับใช้ในการปฏิบัติงานได้ การบริหารจัดการโครงการมีความเหมาะสมในทุกด้าน

- ด้านความคุ้มค่าในการจัดกิจกรรมครั้งนี้ ผู้เข้าร่วมกิจกรรมส่วนใหญ่เห็นว่าการจัดกิจกรรมเกิดความคุ้มค่า คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐ โดยมีเหตุผล คือ เป็นกิจกรรมที่ตรงกับความต้องการเพื่อนำความรู้ที่ได้ไปต่อยอดเป็นองค์ความรู้ของหน่วยงานตนเอง เพื่อสนับสนุนให้หน่วยงานเป็นแหล่งเรียนรู้องค์กรคุณธรรมต้นแบบ

- ข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงและพัฒนากระบวนการจัดฝึกอบรม ผู้เข้าร่วมกิจกรรมเห็นว่าการบริหารจัดการโครงการมีความเหมาะสมทุกด้าน

ภาพ : แผนภูมิแสดงสรุปผลการประเมินโครงการ โดยแบ่งเป็นด้าน จำนวน ๕ ด้าน

๓. สาระสำคัญของการบรรยาย

หัวข้อ เทคนิคการจัดทำองค์ความรู้เรื่อง “การสร้างเครือข่ายคุณธรรมและความโปร่งใส”

วิทยากร : นายยงจิรายุ อุปเสน

ผู้จัดการสำนักส่งเสริมและขับเคลื่อนเครือข่ายทางสังคม ศูนย์คุณธรรม (องค์การมหาชน)

หัวข้อ ทิศทางการขับเคลื่อนและถอดบทเรียน Social Credit & Moral Credit

นิยามคุณธรรม จริยธรรม โดยศูนย์คุณธรรม (องค์การมหาชน)

- จริยธรรม สามารถจับต้องได้ แต่พิสูจน์ไม่ได้ว่าดีจริงหรือไม่ เป็นพฤติกรรมดี ทำต่อหน้าคนอื่น (Do and Don't) และทำเพราะเข้าสังคม หรือตามความคาดหวังจากคนอื่น

- คุณธรรม สามารถจับต้องได้ พิสูจน์ได้ เป็นพฤติกรรมดี พฤตินิสัย โดยต่อหน้าและลับหลังก็ติดตัวแบบนั้น
ความท้าทาย

๑) ความคิด ความเชื่อ / Mindset

คุณธรรม เป็นสิ่งที่ไกลตัว ไม่สามารถทำได้ ซึ่งเป็นความท้าทายในการปรับเปลี่ยนแนวคิด ทั้งในกลุ่มผู้บริหารระดับท้องถิ่นและท้องถิ่นและประชาชนทั่วไป / เป็นอุปสรรค

๒) การดำเนินงาน / Process

ต่างคนต่างทำ ขาดการบูรณาการ ขาดเป้าหมาย ทิศทางสำคัญ และยังไม่สามารถรวมพลังเครือข่ายทางสังคม เพื่อแก้ไขปัญหาเชิงพฤติกรรมร่วมได้

๓) มาตรการ/ระบบ / System

ขาดระบบหรือมาตรการ สร้างแรงจูงใจ ในการทำความดีที่ต่อเนื่อง ยังเป็นการทำในรูปแบบปกติที่ยังไม่สะท้อนความยั่งยืนในการพัฒนาพฤติกรรมคนในพื้นที่ร่วมกัน

๔) ความรู้ / Know how

ยังจำเป็นที่จะต้องอาศัยองค์ความรู้ ในการจัดการเชิงนโยบาย ในระดับเมือง โดยเฉพาะในกลุ่มเครือข่ายทางสังคม ซึ่งต้องมีรูปแบบและตัวอย่างในการพัฒนาเพื่อเป็นแนวทาง

ความดีเป็นคุณลักษณะหรือพฤติกรรมที่มีคุณค่าและเป็นประโยชน์ต่อคนอื่นหรือสังคม โดยทั่วไป มันมักจะแสดงถึงการกระทำหรือพฤติกรรมที่มีเนื้อหาที่เชิงบวก เช่น การช่วยเหลือผู้อื่น ในเวลาที่ต้องการ การแสดงความเห็นอย่างสร้างสรรค์และเพื่อประโยชน์ร่วมกัน การเป็นอนาคตของความเข้าใจและการกระทำอย่างเมตตาที่มีเป้าหมายที่จะประสบความสำเร็จและความสุขในทั้งกลุ่ม และการกระทำอย่างที่เป็นมิตรและกรุณาต่อผู้อื่นโดยไม่ต้องคาดหวังสิ่งที่ได้รับคืน ความดีมักมีผลบวกต่อคนรอบข้างและส่งเสริมความเป็นมิตรและความสุขในสังคมโดยรวม

ความดีเป็นสิ่งที่ยึดโยงทุกคนได้ มากกว่าเรื่องการศึกษา การเกษตร หรือการแพทย์เพียงอย่างเดียว เพราะความดีเป็นเรื่องที่ทุกคนสามารถทำได้ ทุกที่ ทุกเวลา และความดีเป็นสิ่งที่ส่งผลต่อความสุข หากมีความดีมากก็มีความสุขมากขึ้นเป็นเงาตามตัว ศูนย์คุณธรรม (องค์การมหาชน) เชื่อมั่นว่าความดีมีอยู่ในตัวคนทุกคน เนื่องจากการที่ทุกคนมีชีวิตอยู่รอดมาได้จนถึงทุกวันนี้ หากปราศจากความดีเลย คงไม่สามารถที่จะมีชีวิตที่ดีอย่างที่เป็นอยู่ในปัจจุบันได้ และความดีเป็นสิ่งที่สามารถสร้างขึ้นได้ผ่านการบ่มเพาะผ่านการเรียนรู้ การฟัง การพูดคุย การเห็น และการอบรมเลี้ยงดูจากบุคคลรอบข้าง เช่น ครอบครัว เพื่อน เจ้านาย จนทำให้แต่ละบุคคลมีความดีที่แตกต่างกันไปตามประสบการณ์ที่แต่ละคนได้รับการบ่มเพาะมา

การที่บุคคลจะเป็นผู้มีคุณธรรมนั้น ไม่ควรใช้วิธีการบังคับเพื่อให้บุคคลมีคุณธรรมแต่ควรทำให้เกิดการระเบิดจากข้างใน ซึ่งหลักการระเบิดจากข้างใน เป็นแนวคิดหรือการทำงานที่เกี่ยวข้องกับการทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงหรือการพัฒนาที่มาจากภายในตัวเอง นักพัฒนาบุคคลิกภายในที่คำนึงถึงหลักการนี้มักเชื่อว่าการพัฒนาตัวเองและการเติบโตที่แท้จริงต้องมาจากการทำงานภายในตัวเอง และการค้นพบศักยภาพภายในตนเองเป็นสำคัญ การระเบิดจากข้างในยังอาจหมายถึงการสร้างแรงจูงใจ ความมุ่งมั่น และความพยายามที่มาจากภายในเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้นในชีวิตหรือในการทำงาน

หลักการระเบิดจากข้างในมักเป็นกระบวนการที่ต้องการการความมุ่งมั่นและกระตือรือร้นจากบุคคลเองเพื่อสร้างการเปลี่ยนแปลงที่ยั่งยืนและบวกสิ่งดีให้กับชีวิตของตนเองและสังคมโดยรอบ ซึ่งสามารถอธิบายได้ว่าการที่บุคคลจะเป็นผู้มีคุณธรรมจะต้องทำให้บุคคลมีความตั้งใจที่จะมีคุณธรรมด้วยตนเอง แต่อาจมีการสร้างแรงจูงใจ และเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการมีคุณธรรม เป็นสาเหตุให้ศูนย์คุณธรรม (องค์การมหาชน) มุ่งที่จะสร้างเครดิตความดี (Moral Credit) เพื่อเป็นการเสริมแรงให้บุคคลทำความดี

เครดิตความดี (Moral Credit) หมายถึง การมีระบบส่งเสริมความดีที่องค์กร หรือชุมชนนั้น ๆ ได้กำหนดขึ้น เพื่อมารองรับการทำความดี เป็นการสร้างแรงจูงใจให้คนกล้าหาญและเชื่อมั่นต่อการทำความดี ทั้งในรูปแบบเป็นรางวัล เป็นทุน เป็นโอกาสในการเข้าถึงสวัสดิการ รวมถึงเป็นการปกป้องคุ้มครองและยกย่องเชิดชูคนทำความดีทุกรูปแบบ

ระบบเครดิตความดีนั้น ศูนย์คุณธรรม เร่งขับเคลื่อนแผนปฏิรูปประเทศฯ ด้านการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม โดยการพัฒนาเครื่องมือดัชนีชี้วัดเสริมความเข้มแข็งให้ชุมชนท้องถิ่น ยกย่องสื่อส่งเสริมคุณธรรม และพัฒนากลไกระบบเครดิตความดี ซึ่งสามารถนำแนวคิดธนาคารความดีที่ใช้ในโรงเรียน สถาบันการศึกษา บริษัท และชุมชนต่าง ๆ มาประยุกต์ใช้ และขยายผลสู่สังคมในวงกว้าง

กรณีศึกษา ธนาคารความดีตำบลหนองสาหร่าย อำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี พบว่าประโยชน์ของระบบเครดิตความดี คือ การเข้าถึงแหล่งเงินทุนได้ง่าย ลดความเลื่อมล้ำทางสังคม สนับสนุนการทำดี สร้างสังคมดีและมีระเบียบ ส่วนปัญหาและอุปสรรคของระบบดังกล่าว คือ ระบบเครดิตความดีเป็นระบบแนวคิดใหม่และยังไม่เป็นที่รู้จัก เทคโนโลยีสารสนเทศที่ยังไม่ทันสมัย การละเมิดสิทธิส่วนบุคคล ความปลอดภัยของข้อมูลและกฎหมายที่ยังไม่เอื้ออำนวย

กรณีศึกษา ธนาคารเวลา (Time Bank) เป็นแนวคิดในการรับฝากเวลาแทนเงิน และ เวลาที่ว่านี้หมายถึง ช่วงระหว่างที่เราทำงานช่วยเหลือผู้อื่น แทนที่ควรจะได้ค่าตอบแทนเป็นตัวเงิน แต่เปลี่ยนเป็นเวลานำไปป้อนในบัญชีธนาคารเวลาของเราแทน เช่น ช่วยขับรถพาไปโรงพยาบาล ตัดต้นไม้ ดูแลบ้าน ขับรถพาสุงอายุไปโรงพยาบาล แล้วสะสมแต้มเป็นเวลากับนายธนาคารเวลา เมื่อยามที่ตนเองต้องการความช่วยเหลือ สามารถเบิกถอนไปใช้ขอความช่วยเหลือได้ โดยไม่ต้องเกรงใจ ซึ่งการทำงานไม่ว่าจะมีลักษณะกิจกรรมแบบไหนจะมีค่าที่เท่ากัน คือ การช่วยเหลือของกิจกรรม 1 ชั่วโมง จะได้รับ 1 คะแนน (เครดิตเวลา) ดังนั้นทุกชั่วโมงในการดูแลจะเป็นคะแนนสะสมเวลาในรูปแบบบัญชีส่วนบุคคล สามารถเบิกถอนเวลาได้เมื่อยามต้องการความช่วยเหลือ

จากที่กล่าวมาการระบบเครดิตความดีในโรงเรียน สถาบันการศึกษา บริษัทและชุมชนต่าง ๆ สามารถนำโครงการธนาคารความดีมาปรับใช้ได้ โดยแนวทางกำหนดผลตอบแทนหรือรางวัล เช่น การนำแต้มสะสมมาใช้แลก สิ่งของเครื่องใช้หรืออาหาร การมอบเกียรติบัตรยกย่องเชิดชูเกียรติ การให้ทุนการศึกษา การทัศนศึกษาดูงาน การมอบสิทธิพิเศษต่าง ๆ เพื่อเป็นการกระตุ้นให้คนอยากทำความดี

วิทยากรได้มอบหมายให้ผู้เข้าร่วมโครงการแบ่งกลุ่มเพื่อระดมความคิดเห็นว่าในส่วนงานของตนเองมีการดำเนินการในลักษณะเครดิตความดีแบบไหนบ้าง ที่เป็นวิธีการที่จะปกป้องรักษาคนดีไว้ในองค์กร ซึ่งสามารถสรุปผลการนำเสนอของแต่ละกลุ่มได้ ดังนี้

๑) การยกย่องเชิงสัญลักษณ์ ระดับบุคคลทั่วไป แบ่งออกเป็น ๔ ประเภท คือ สายวิชาการ / สายทั่วไป / พนักงานราชการ และลูกจ้าง และระดับกลุ่มงาน ซึ่งอาจมีเกณฑ์การตัดสินโดยวัดจากสถิติ การขาด ลา มาสาย น้อยที่สุด หรือการออกเสียงเพื่อคัดเลือกบุคคล/กลุ่มงาน ที่มีพฤติกรรมเป็นจิตอาสา เสียสละ ช่วยเหลือผู้อื่นจนเป็นที่ยอมรับของบุคคลอื่น ด้วยวิธีการมอบใบประกาศเกียรติคุณ โล่ประกาศเกียรติคุณ เพื่อเป็นสัญลักษณ์ว่าผู้ที่ได้รับรางวัลเป็นผู้ที่มีคุณธรรม จริยธรรม

๒) การยกย่องโดยการประชาสัมพันธ์ จะเป็นการยกย่องบุคคล/กลุ่มงาน ที่มีพฤติกรรมเป็นจิตอาสา เสียสละ ช่วยเหลือผู้อื่นจนเป็นที่ยอมรับของบุคคลอื่น ด้วยวิธีการประชาสัมพันธ์ผ่านช่องทางต่าง ๆ เช่น บอร์ดประชาสัมพันธ์ สื่อโซเชียลมีเดีย เช่น เฟซบุ๊ก/ไลน์ของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา หรือเฟซบุ๊ก/ไลน์ของแต่ละสำนัก โดยจะอธิบายความดี และพฤติกรรมที่ได้กระทำ เพื่อให้บุคคลอื่นที่พบเห็นเกิดการเรียนรู้และนำไปปฏิบัติตาม

๓) การยกย่องโดยการให้สิทธิประโยชน์ เพื่อเป็นการจูงใจให้คนที่ทำความดีได้รับผลประโยชน์ตอบแทนอย่างเป็นรูปธรรม เช่น การมอบของรางวัล/ของที่ระลึก การประเมินผลการปฏิบัติราชการ และการให้สิทธิในการไปศึกษาดูงานในหัวข้อที่เกี่ยวข้องกับเรื่องคุณธรรม จริยธรรม

วิทยากรได้ให้ผู้เข้าร่วมโครงการในแต่ละกลุ่มคัดเลือกวิธีการดำเนินการ เรื่อง Moral Credit ระดับสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ให้มีความโดดเด่นมากยิ่งขึ้น ซึ่งสามารถสรุปผลการนำเสนอได้ ดังนี้

กลุ่มที่ ๑ เสนอให้จัดกิจกรรมยกย่องเชิดชูคนดี โดยการนำรูปภาพและตัวอย่างความดีของผู้ที่ได้รับการคัดเลือกมาประชาสัมพันธ์ผ่านทางหน้าจอ LED ของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา หน้าอาคารรัฐสภา เพื่อประชาสัมพันธ์ให้บุคคลภายนอกได้รับทราบด้วย

กลุ่มที่ ๒ เสนอให้จัดทำสื่อสามารถ โดยแบ่งออกเป็น ๓ ระดับ และมี Moral Passport เพื่อให้แต่ละคนสามารถเก็บคะแนนได้ทุกครั้งที่ทำความดี โดยกำหนดเกณฑ์ว่าเมื่อสะสมคะแนนครบตามที่กำหนดสามารถนำมาแลกสื่อสามารถได้ เช่น สะสมครบ ๑๐ คะแนน นำมาแลกสื่อสามารถ ระดับที่ ๑ สะสมครบ ๒๐ คะแนน นำมาแลกสื่อสามารถ ระดับที่ ๒ และสะสมครบ ๓๐ คะแนน นำมาแลกสื่อสามารถ ระดับที่ ๓ เพื่อเป็นการส่งเสริมให้คนอยากทำความดี และเป็นเครื่องหมายยืนยันว่าหากได้รับสื่อสามารถ ระดับที่ ๓ เมื่อใส่เสื้อนั้นทุกคนในหน่วยงานจะรับรู้ได้ว่าบุคคลนี้เป็นบุคคลที่ได้รับการยกย่องว่าเป็นผู้มีความดี

กลุ่มที่ ๓ เสนอให้แต่งตั้งผู้ที่ได้รับการคัดเลือกว่าเป็นผู้มีคุณธรรม จริยธรรม ให้เป็นทูตความดีทำหน้าที่ในการเผยแพร่ความดีที่ตนเองได้ทำ เพื่อสร้างแรงบันดาลใจให้บุคคลอื่นอยากทำความดี

กลุ่มที่ ๔ เสนอให้จัดกิจกรรมยกย่องเชิดชูคนดี ผ่านเว็บไซต์สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา พร้อมอธิบายความดีที่เขาได้กระทำ และประชาสัมพันธ์ผ่านทางช่องทางอื่น เช่น ผ่านตัววิ่งของทีวี

รัฐสภา และจัดทำใบประกาศหรือภาพถ่ายคู่กับประธานวุฒิสภา ส่งใบให้ครอบครัวของผู้ที่ได้รับการคัดเลือกเพื่อให้เกิดความภาคภูมิใจกับผู้ที่ได้รับการคัดเลือกให้เป็นคนดี

กลุ่มที่ ๕ เสนอให้จัดทำใบประกาศมอบให้แก่ผู้ที่ทำความดี เมื่อทำความดี ๑ อย่าง จะมีการมอบใบประกาศ ๑ ใบ และจะให้มีการสะสมใบประกาศเพื่อนำมาแลกของรางวัลได้ เช่น สะสมใบประกาศครบ ๕ ใบ นำมาแลกเป็นคูปองอาหารกลางวัน จำนวน ๑ เดือน สะสมใบประกาศครบ ๑๐ ใบ นำมาแลกเป็นคูปองเงินสด จำนวน ๕,๐๐๐ บาท และสะสมใบประกาศครบ ๒๐ ใบ นำมาแลกเป็นสิทธิในการไปศึกษาดูงานต่างประเทศ เป็นต้น

วิทยากร : นางจิรนันท์ พิตรปรีชา นักเขียนสร้างแรงบันดาลใจ รางวัลวรรณกรรมสร้างสรรค์ระดับอาเซียน

หัวข้อ เทคนิคการเขียนเรื่องเล่าความดี

การเขียนเรื่องเล่าเป็นศิลปะและทักษะที่ต้องพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ซึ่งมีแนวทางที่สามารถนำมาใช้ได้ตามความเหมาะสมของเรื่องที่เราต้องการเล่า ดังนี้

๑) สร้างตัวละครที่น่าสนใจ ตัวละครที่มีความซับซ้อนและมีลักษณะเฉพาะที่ทำให้ผู้อ่านสนใจ จะช่วยให้เรื่องของเรามีชีวิตชีวามากขึ้น โดยสร้างตัวละครที่มีความลึกซึ้ง มีปัญหาส่วนตัวหรือความต้องการที่แปลกประหลาดเพื่อสร้างความสนใจในเรื่องของเรา

๒) สร้างการเรียงเหตุการณ์ที่น่าสนใจ การเลือกใช้โครงเรื่องที่ที่น่าสนใจและมีการพัฒนาตามกระแสเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจะช่วยให้ผู้อ่านติดตามเนื้อเรื่องได้ง่ายมากขึ้น

๓) สร้างความตึงเครียด การเพิ่มข้อขัดแย้ง ความสัมพันธ์ที่ซับซ้อนหรือการสร้างความตึงเครียดสามารถช่วยเพิ่มความสนุกสนานและความน่าตื่นเต้นให้กับเรื่องของเรา

๔) เตรียมการเรื่องให้ดี การวางแผนเนื้อเรื่อง, ตัวละคร, และการพล็อตล่วงหน้าสามารถช่วยให้คุณมีความเป็นระเบียบและมั่นใจในเรื่องของคุณมากขึ้น

๕) ให้ความสำคัญกับโครงสร้างของเรื่อง การสร้างโครงสร้างที่มีเรื่องราวที่ชัดเจน, จุดสำคัญที่ชัดเจน, และการพัฒนาตัวละครที่สมบูรณ์สมบัติจะช่วยให้เรื่องของคุณมีความสมบูรณ์และน่าสนใจมากขึ้น

๖) รับข้อเสนอแนะ พร้อมทั้งจะรับข้อเสนอแนะและคำวิจารณ์จากผู้อ่านหรือเพื่อนร่วมงานเพื่อช่วยปรับปรุงและพัฒนาเรื่องของคุณได้ดียิ่งขึ้น

๗) อ่านเรื่องอื่นๆ การอ่านเรื่องอื่นๆ ไม่ว่าจะ เป็นแนวเรื่องที่คุณสนใจหรือไม่ก็ตาม จะช่วยให้คุณมีความเข้าใจและมุ่งเน้นไปที่สไตล์การเขียนที่คุณต้องการ

๘) ฝึกฝน การฝึกเขียนอย่างต่อเนื่อง จะช่วยทำให้เราได้ทบทวนสำนวนการเขียนของตนเอง เพื่อให้สามารถปรับปรุงจุดด้อยของตนเองได้

การเขียนเรื่องเล่าความดี จะเข้าถึงผู้อ่านได้ค่อนข้างยาก เนื่องจากเรื่องความดีเป็นสิ่งที่คนมองว่าน่าเบื่อ หลักการนำเสนอความดีต้องอย่าไปจำกัดกรอบว่าต้องเล่าแต่เรื่องความดี แต่ควรจะเพิ่มความสนุกตื่นเต้นเข้าไปด้วยในเนื้อเรื่อง โดยการเพิ่มตัวร้ายเข้าไปให้เกิดความแตกต่างระหว่างคนดีกับคนไม่ดีจะทำให้ผู้อ่านรับรู้ได้มากยิ่งขึ้น และในการเขียนผู้อ่านต้องการทราบว่าจะเกิดอะไรขึ้นบ้าง แต่ในงานเขียนผู้อ่านจะเห็นแค่เพียงตัวอักษร แตกต่างจากการดูภาพยนตร์ที่ผู้ชมจะเห็นทั้งภาพและเสียง จึงต้องเขียนให้ผู้อ่านเห็นภาพว่าเกิดอะไรขึ้นบ้าง แต่ต้องทำให้สั้น กระชับ ฉับไว ไม่เช่นนั้นจะเป็นการเยิ่นเย้อ และควรใช้วรรณศิลป์ในงานเขียนที่เหมาะสมกับผู้รับสารอย่าเอาแต่ตัวเองเป็นหลัก อาจใช้วิธีการเสียดสีเพื่อทำให้งานเขียนดูน่าสนใจมากขึ้น และตั้งชื่องานให้มีความน่าสนใจ ทั้งนี้ ในงานราชการอาจมีข้อจำกัดในเรื่องกรอบการดำเนินงานที่ทำให้ไม่สามารถสร้างสรรค์ผลงานนอกกรอบความคิดที่วางไว้ได้ จึงควรนำประเด็นที่กำลังอยู่ในความสนใจ ณ ขณะนั้น มาเขียนเพื่อเพิ่มความน่าสนใจมากขึ้น หรือเขียนถึงประเด็นที่ผู้อื่นมีประสบการณ์ร่วม เช่น ปัญหาน้ำท่วม ปัญหาโควิด จะช่วยทำให้ผู้อ่านมีความรู้สึกร่วมไปกับเรื่องที่เขียนมากขึ้นเช่นกัน

ตัวอย่าง การนำเสนอเรื่องเล่าความดีของตนเอง จากที่จะเขียนบรรยายอย่างตรงไปตรงมาว่าพบเห็นเงินตกอยู่ข้างทาง เราจึงเก็บเงินนั้นมาเพื่อส่งคืนเจ้าของ ซึ่งการเล่าเรื่องแบบนี้ไม่สามารถดึงดูดความสนใจจากผู้อ่านได้ จึงควรเพิ่มปมปัญหาเข้าไปในงานเขียน เช่น ในสมัยก่อนเราเป็นคนที่มีนิสัยชอบลักเล็กขโมยน้อย เพราะปัญหาความยากจนที่ส่งผลให้เราต้องทำแบบนั้น แต่เมื่อเราเติบโตขึ้นมีจุดพลิกผันที่ทำให้เรากลับตัวเป็นคนดี เราจึงเลิกทำนิสัยลักเล็กขโมยน้อย จนในวันนี้เมื่อเราพบเงินตกอยู่ข้างทางเราจึงนำเงินส่งคืนเจ้าของในทันที หรือจะเป็นการเพิ่มอารมณ์ความรู้สึกเข้าไปในงานเขียน เช่น แทนที่จะเขียนว่าเมื่อเราพบเห็นเงินก็เก็บเงินส่งคืนเจ้าของ ก็ควรใส่อารมณ์ความรู้สึกเข้าไปว่าในขณะที่เรากำลังประสบปัญหาทางการเงิน ยังไม่มีเงินมาซื้อนมให้ลูกน้อยของเรา เมื่อเราพบเห็นเงินตกอยู่ข้างทางจึงเกิดความสับสนในจิตใจว่าจะนำเงินเก็บส่งคืนเจ้าของหรือควรจะนำเงินก้อนนั้นมาซื้อนมให้ลูกน้อยของเรา ทำให้ผู้อ่านเกิดอารมณ์ร่วมไปกับงานเขียนของเรา

นอกจากนี้ อาจจะพลิกแพลงวิธีการเขียนเรื่องเล่าความดีใหม่ จากการเขียนบรรยายถึงการกระทำความดีของตนเองแต่เพียงอย่างเดียว ก็ให้เขียนบรรยายถึงความรู้สึกนึกคิดของตนเองได้ เช่น เมื่อเราพบเห็นแม่พาลูกที่มีอาการออทิสติกขึ้นมาบนรถไฟฟ้า ปรากฏว่าคนบนรถไฟฟ้าต่างจ้องมองสองแม่ลูกตาเขม็งเหมือนกับเห็นว่าเด็กคนนั้นเป็นคนประหลาด เราจึงอยากเขียนบรรยายไปว่าความรู้สึกนึกคิดของเราในขณะนั้น อยากจะสื่อสารให้คนอื่นรับรู้ได้ว่าเราไม่ควรไปจ้องมองผู้ที่มีความบกพร่องเหมือนเขาเป็นคนประหลาด แต่เราควรประพุดติดตามปกติเพื่อให้มีใครรู้สึกถึงความแตกต่าง เช่นนี้ ก็เหมือนเป็นการเล่าเรื่องความดีที่เราอยากสื่อสารออกมาแม้ว่าเราจะไม่ได้กระทำสิ่งนั้น แต่ก็เป็นการที่มีความน่าสนใจและมีความแปลกใหม่ในการนำเสนอเรื่องราว

๔. ประโยชน์ที่ได้รับจากการจัดกิจกรรม

โครงการพัฒนาองค์ความรู้เพื่อสนับสนุนการเป็นแหล่งเรียนรู้องค์กรคุณธรรมต้นแบบครั้งที่ ๒ หัวข้อ การยกระดับมาตรฐานไปสู่การเป็นองค์กรคุณธรรมต้นแบบโดดเด่น และเทคนิคการเขียนองค์ความรู้เรื่อง “การเขียนเรื่องเล่าความดี” มีประโยชน์ ดังนี้

๑) ผู้เข้าร่วมโครงการ มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเทคนิคการจัดทำองค์ความรู้ เรื่อง “กระบวนการสร้างคุณธรรมเป้าหมาย” “การสร้างเครือข่ายคุณธรรมและความโปร่งใส” และ “กระบวนการสร้างองค์กรคุณธรรมต้นแบบ”

๒) ผู้เข้าร่วมโครงการสามารถจัดทำองค์ความรู้ที่เป็นประโยชน์ต่อการเผยแพร่และขยายเครือข่ายได้

๓) สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภามีองค์ความรู้เป็นรูปธรรมที่สามารถนำมาสนับสนุนการเป็นแหล่งเรียนรู้องค์กรคุณธรรมต้นแบบตามเกณฑ์การประเมินองค์กรคุณธรรมของคณะกรรมการส่งเสริมคุณธรรมแห่งชาติ

๔) ผู้เข้าร่วมโครงการ ได้รับความรู้ใหม่ อาทิ เทคนิคการเขียนเรื่องเล่าความดี และความรู้เรื่องการสะสมความดี หรือที่เรียกว่า Social Credit หรือ Moral Credit ซึ่งเป็นประเด็นที่สังคมกำลังให้ความสนใจ เพื่อยกระดับมาตรฐานไปสู่การเป็นองค์กรคุณธรรมต้นแบบโดดเด่น

ประมวลภาพโครงการ

รายชื่อเจ้าหน้าที่โครงการ

๑. ส.อ.ยรรยง โสรรัตน์
๒. นางสาววรรณธร หงส์จรรยา
๓. นางสาวกนกวรรณ อบเชย
๔. นางสาวพิกุล ห้อยดอกหอม
๕. นายธนธร ภูศรีเหม
๖. นายฉัตรชัย ธนาวิศิษฏกุล
๗. นางสาวรัชนิดา อุดมผล
๘. นางสาวศิริกรวลัย ทานาราช
๙. นางสาวสุภาภรณ์ ราตรีโชติ

- นักทรัพยากรบุคคลชำนาญการพิเศษ
- นักทรัพยากรบุคคลชำนาญการ
- นักทรัพยากรบุคคลชำนาญการ
- นักทรัพยากรบุคคลชำนาญการ
- นักวิชาการโสตทัศนศึกษาชำนาญการ
- นักทรัพยากรบุคคลปฏิบัติการ
- เจ้าพนักงานธุรการชำนาญงาน
- เจ้าพนักงานธุรการชำนาญงาน
- เจ้าพนักงานธุรการปฏิบัติงาน

รายงานสรุปโครงการ พัฒนาองค์ความรู้ เพื่อสนับสนุนการเป็น แหล่งเรียนรู้องค์คุณธรรมต้นแบบ

ครั้งที่ 4 : วันที่ 29 มีนาคม 2567

หัวข้อ เทคนิคการเขียนองค์ความรู้เรื่อง “กระบวนการสร้างองค์คุณธรรมต้นแบบ
หัวข้อ การยกระดับมาตรฐานไปสู่การเป็นองค์คุณธรรมต้นแบบโดดเด่น

สำนักพัฒนาทรัพยากรบุคคล

โครงการพัฒนาองค์ความรู้เพื่อสนับสนุนการเป็นแหล่งเรียนรู้องค์กรคุณธรรมต้นแบบ
ครั้งที่ ๔ หัวข้อ การยกระดับมาตรฐานไปสู่การเป็นองค์กรคุณธรรมต้นแบบโดดเด่น
และเทคนิคการเขียนองค์ความรู้เรื่อง “กระบวนการสร้างองค์กรคุณธรรมต้นแบบ”

*****

หลักการและเหตุผล

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ได้รับการประกาศเกียรติคุณยกย่องเป็นองค์กรคุณธรรมต้นแบบ ตามหลักเกณฑ์ของแผนปฏิบัติการด้านการส่งเสริมคุณธรรมแห่งชาติ ระยะที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) ซึ่งได้กำหนดเกณฑ์การเป็นองค์กรคุณธรรมต้นแบบไว้ ๔ ขั้นตอน โดยในเกณฑ์ที่ ๘ ได้กำหนดให้มีการจัดทำองค์ความรู้เพื่อสนับสนุนการเป็นศูนย์เรียนรู้ตามเกณฑ์ที่ ๔ ดังนั้น สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา จึงจำเป็นต้องมีการจัดทำองค์ความรู้ เพื่อเผยแพร่องค์ความรู้ในการส่งเสริมสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการส่งเสริมคุณธรรม การทำความดีที่เหมาะสมกับบริบทของสังคมไทย ตามแผนย่อยที่ ๑ ซึ่งแผนย่อยได้กำหนดเป้าหมายให้เครือข่ายทางสังคมมีขีดความสามารถในการส่งเสริมคุณธรรมในสังคมไทย เพื่อยกระดับชุมชน องค์กร ไปสู่มาตรฐานด้านคุณธรรมที่มีขีดความสามารถในการให้คำปรึกษา และการขยายผลองค์ความรู้ในกระบวนการส่งเสริมคุณธรรมต่อสังคมให้เกิดการแพร่หลาย ตามเกณฑ์การประเมินการเป็นองค์กรคุณธรรมต้นแบบ

ทั้งนี้ การขับเคลื่อนองค์กรคุณธรรมต้นแบบได้ดำเนินการสอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี ซึ่งเป็นการพัฒนาไปสู่การเป็นภาคีรัฐของประชาชน เพื่อประชาชนและประโยชน์ส่วนรวม ดังนั้น การส่งเสริมคุณธรรมให้เป็นคุณค่าหลักของบุคคล หน่วยงาน/องค์กรทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม จึงถือเป็นพื้นฐานสำคัญของการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้พร้อมเป็นคนดี คนเก่งเพื่อขับเคลื่อนองค์กรและสังคมไทยให้เป็นองค์กรและสังคมที่มีคุณภาพและคุณธรรม พร้อมรับการพัฒนาและการเปลี่ยนแปลงอย่างสมานฉันท์

โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้บุคลากรของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภามีความรู้ความเข้าใจในการพัฒนาและจัดทำองค์ความรู้ที่เป็นประโยชน์ต่อการเผยแพร่และขยายเครือข่าย เพื่อสนับสนุนการเป็นแหล่งเรียนรู้องค์กรคุณธรรมต้นแบบตามเกณฑ์การประเมินองค์กรคุณธรรมของคณะกรรมการส่งเสริมคุณธรรมแห่งชาติ นั้น

การจัดกิจกรรมดังกล่าวได้เสร็จสิ้นลงแล้ว สำนักพัฒนาทรัพยากรบุคคลขอรายงานสรุปผลการดำเนินการจัดกิจกรรมดังกล่าว โดยมีรายละเอียด ดังนี้

๑. ผลสัมฤทธิ์ของกิจกรรม

๑.๑ ผลผลิต

๑.๑.๑ บุคลากรตามกลุ่มเป้าหมายเข้าร่วมโครงการ จำนวน ๔๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐ ของจำนวนกลุ่มเป้าหมายทั้งหมด

๑.๑.๒ ผู้เข้าร่วมกิจกรรมส่วนใหญ่มีความพึงพอใจในการจัดกิจกรรมในครั้งนี้ คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐

๑.๑.๓ ผู้เข้าร่วมกิจกรรมส่วนใหญ่เห็นว่าการจัดกิจกรรมในครั้งนี้เกิดความคุ้มค่า คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐

๑.๒ ผลลัพธ์ บุคลากรตามกลุ่มเป้าหมายที่เข้าร่วมโครงการ มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำองค์ความรู้เพื่อเผยแพร่และส่งเสริมคุณธรรม คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐

๒. สรุปผลการประเมินกิจกรรม

- ด้านการบริหารจัดการกิจกรรมในภาพรวม ผู้เข้ารับการฝึกอบรมส่วนใหญ่มีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการกิจกรรมในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ ๔.๘๐ คือ อยู่ในระดับดีมาก คิดเป็นร้อยละ ๔๖

- ด้านการนำความรู้ที่ได้รับไปปรับใช้ในการปฏิบัติงาน ผู้เข้าร่วมกิจกรรมส่วนใหญ่มีความคิดเห็นต่อการนำความรู้ที่ได้รับไปปรับใช้ในการปฏิบัติงานในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ ๔.๘๔ คือ อยู่ในระดับดีมาก คิดเป็นร้อยละ ๔๖.๘๔

- ด้านความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมในครั้งนี้ ผู้เข้าร่วมกิจกรรมส่วนใหญ่เห็นว่ามี ความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรม คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐ โดยมีเหตุผล คือ ทำให้ได้รับความรู้เรื่อง การยกระดับมาตรฐานไปสู่การเป็นองค์กรคุณธรรมต้นแบบโดดเด่น และเทคนิคการเขียนองค์ความรู้ เรื่อง “กระบวนการสร้างองค์กรคุณธรรมต้นแบบ” สามารถนำไปปรับใช้ในการปฏิบัติงานได้ การบริหารจัดการโครงการมีความเหมาะสมในทุกด้าน

- ด้านความคุ้มค่าในการจัดกิจกรรมครั้งนี้ ผู้เข้าร่วมกิจกรรมส่วนใหญ่เห็นว่าการจัดกิจกรรมเกิดความคุ้มค่า คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐ โดยมีเหตุผล คือ เป็นกิจกรรมที่ตรงกับ ความต้องการเพื่อนำความรู้ที่ได้ไปต่อยอดเป็นองค์ความรู้ของหน่วยงานตนเอง เพื่อสนับสนุนให้ หน่วยงานเป็นแหล่งเรียนรู้องค์กรคุณธรรมต้นแบบ

- ข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงและพัฒนากระบวนการจัดฝึกอบรม ผู้เข้าร่วมกิจกรรมเห็นว่าการบริหารจัดการโครงการมีความเหมาะสมทุกด้าน

ภาพ : แผนภูมิแสดงสรุปผลการประเมินโครงการ โดยแบ่งเป็นด้าน จำนวน ๕ ด้าน

๓. สาระสำคัญของการจัดโครงการ

หัวข้อ การยกระดับมาตรฐานไปสู่การเป็นองค์กรคุณธรรมต้นแบบโดดเด่น

วิทยากร : นางพิมพ์กาญจน์ ชัยจิตรสกุล

รองประธานอนุกรรมการด้านการประเมินชุมชน องค์กร อำเภอและจังหวัดคุณธรรม
ในคณะกรรมการส่งเสริมคุณธรรมแห่งชาติ

วิทยากร : นายเดชพันธ์ สวัสดิ์ นักวิชาการศาสนาชำนาญการ กรมการศาสนา

หัวข้อ แผนปฏิบัติการด้านการส่งเสริมคุณธรรมแห่งชาติ ระยะที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐)

สาระสำคัญของแผนดังกล่าว คือ การใช้หลักคุณธรรมนำการพัฒนาประเทศ เพราะ “คุณธรรม” เป็นคุณค่าพื้นฐานของความเป็นมนุษย์ และเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ครบทุกมิติ คือ เป็นคนดี คนเก่ง และเป็นคนมีคุณภาพ เพื่อพลิกโฉมประเทศ สร้างสังคมไทยปลอดการทุจริต และการประพฤติมิชอบ อันเป็นเป้าหมายสำคัญในช่วงระยะเวลา ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) ของยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐) และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓

การพัฒนาคนไทยทุกช่วงวัยให้มีความรู้และทักษะชีวิต (Soft Skills) อันมีคุณธรรมเป็นองค์ประกอบ จึงเป็นประเด็นการพัฒนาของแผนปฏิบัติการด้านการส่งเสริมคุณธรรมแห่งชาติ ระยะที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) ต่อเนื่องจากแผนแม่บทส่งเสริมคุณธรรมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑ (พ.ศ. ๒๕๕๙ - ๒๕๖๕) อันเป็นแผนส่งเสริมคุณธรรมฉบับแรกของประเทศ ที่ทำให้ “คุณธรรม” ได้ถูกนำไปอภิปราย ถกเถียง และเกิดการบูรณาการการส่งเสริมคุณธรรมของหน่วยงานทุกภาคส่วนทั่วประเทศ

วัตถุประสงค์แผนปฏิบัติการด้านการส่งเสริมคุณธรรมแห่งชาติ ระยะที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐)

๑. เพื่อให้ทุกภาคส่วน เข้ามาร่วมส่งเสริมสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการส่งเสริมคุณธรรม การทำความดีที่เหมาะสมกับบริบทของสังคมไทย
๒. เพื่อให้ทุกภาคส่วน เข้ามาร่วมส่งเสริมการเรียนรู้ และการพัฒนาศักยภาพคนและองค์กร เครือข่ายเพื่อขับเคลื่อนการส่งเสริมคุณธรรม
๓. เพื่อให้ทุกภาคส่วน โดยเฉพาะภาครัฐพัฒนาระบบและการเสริมสร้าง ชีตความสามารถของกลไกเพื่อการขับเคลื่อนและส่งเสริมคุณธรรม

เป้าหมายและตัวชี้วัดตามแผนปฏิบัติการด้านการส่งเสริมคุณธรรมแห่งชาติ ระยะที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐)

เป้าหมาย	ตัวชี้วัด	แหล่งอ้างอิง	วิธีการคำนวณ	ข้อมูลฐาน	เป้าหมายรายปี	
					ปี พ.ศ.	ประมาณการ
คนไทยมีพฤติกรรมที่สะท้อนการมีคุณธรรมเพิ่มขึ้น ตัวชี้วัดคุณธรรม 5 ประการ คือ "พอเพียง ใจดี สุจริต ใจอาสา กตัญญู"	ดัชนีคุณธรรม 5 ประการ เพิ่มขึ้นร้อยละ 10 ภายในปี พ.ศ. 2570	ข้อมูลตัวชี้วัด สถานการณ์คุณธรรม จากศูนย์คุณธรรม (องค์การมหาชน)	คำนวณโดยค่าเฉลี่ยของทั้ง 5 องค์ประกอบของ ดัชนีคุณธรรม 5 ประการ ของคนไทยอายุ 13 ปี ขึ้นไป $\text{ค่าเฉลี่ย} = (A + B + C + D + E) / 5$ โดยที่ A = ค่าเฉลี่ยความพอเพียง B = ค่าเฉลี่ยความมีวินัย C = ค่าเฉลี่ยความสุจริต D = ค่าเฉลี่ยการมีจิตอาสา E = ค่าเฉลี่ยความกตัญญู n = 5 (5 องค์ประกอบ) โดยกำหนดค่าเป้าหมายเป็นค่า ณ ปี 2570 (ไม่ได้เป็นการเฉลี่ยของทุกปี) อยู่ที่ 5.01 คะแนน	ปี พ.ศ. 2565	2566	4.65
				2567	4.74	
				2568	4.83	
				2569	4.92	
				2570	5.01	
				หมายเหตุ ปี 2566 ดัชนีคุณธรรม 5 ประการ ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.74		

เป้าหมาย	ตัวชี้วัด	แหล่งอ้างอิง	วิธีการคำนวณ	ข้อมูลฐาน	เป้าหมายรายปี	
					ปี พ.ศ.	ประมาณการ
ประเทศไทยปลอดภัยและประพฤติกฎหมาย	หน่วยงานภาครัฐ มีธรรมาภิบาล และประพฤติชอบ ในการบริหารงาน มีค่า ITA เพิ่มขึ้นร้อยละ 5 ภายในปี พ.ศ. 2570	คะแนนการประเมิน คุณธรรมและธรรมาภิบาลในหน่วยงาน ภาครัฐ (ITA) จากสำนักงาน ป.ป.ช.	ใช้ข้อมูลคะแนนเฉลี่ย ITA จากหน่วยงานภาครัฐ ที่เข้าร่วมการประเมินทั่วประเทศ รวมทั้งสิ้น 8,303 หน่วยงาน ประกอบด้วย (1) หน่วยงานของศาล (2) หน่วยงานขององค์กรอิสระ (3) หน่วยงานขององค์กรยุติธรรม (4) หน่วยงานในสังกัดรัฐสภา (5) ส่วนราชการ ระดับกรม (6) รัฐวิสาหกิจ (7) องค์กรมหาชน (8) หน่วยงานอื่นของรัฐ (9) กองทุน (10) สถาบันอุดมศึกษา (11) จังหวัด (12) องค์กรบริหารส่วนจังหวัด (13) เทศบาลนคร (14) เทศบาลเมือง (15) เทศบาลตำบล (16) องค์กรบริหารส่วนตำบล (17) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบพิเศษ โดยกำหนดค่าเป้าหมายเป็นค่า ณ ปี 2570 (ไม่ได้เป็นการเฉลี่ยของทุกปี) ไม่น้อยกว่า 91.95 คะแนน	ปี พ.ศ. 2565	2566	88.44
				คะแนนเฉลี่ย ITA ของหน่วยงานภาครัฐ ที่เข้าร่วมการประเมิน จำนวน 8,303 หน่วยงาน อยู่ที่ 87.57 คะแนน	2567	89.32
				2568	90.19	
				2569	91.07	
				2570	91.95	
				หมายเหตุ ปี 2566 คะแนนเฉลี่ย ITA ของหน่วยงาน ภาครัฐที่เข้าร่วม การประเมิน จำนวน 8,323 หน่วยงาน อยู่ที่ 90.19 คะแนน		

แนวทางการพัฒนา ประกอบด้วย ๓ แผนย่อยเพื่อให้การดำเนินการผลสัมฤทธิ์ผลตามเป้าหมายของแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ

แผนย่อยที่ ๑ การส่งเสริมสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการส่งเสริมคุณธรรม/การทำความดีที่เหมาะสมกับบริบทของสังคมไทย

- เป้าหมายที่ ๑ ประชากรมีกิจกรรมการปฏิบัติตนที่สะท้อนการมีคุณธรรมจริยธรรมเพิ่มขึ้น
- เป้าหมายที่ ๒ เครือข่ายทางสังคมที่มีขีดความสามารถในการส่งเสริมคุณธรรมในสังคมไทยเพิ่มขึ้น

แผนย่อยที่ ๒ การพัฒนาระบบและการเสริมสร้างขีดความสามารถของกลไกเพื่อการขับเคลื่อนและส่งเสริมคุณธรรม

- เป้าหมายที่ ๑ เครือข่าย/องค์กรที่ร่วมกันทำกิจกรรมสาธารณะเพิ่มขึ้น
- เป้าหมายที่ ๒ องค์กรเครือข่ายทางสังคมที่มีการพัฒนาระบบเครดิตทางสังคม (Social Credit) เพื่อรองรับการส่งเสริมคุณธรรมเพิ่มขึ้น
- เป้าหมายที่ ๓ หน่วยงานภาครัฐมีค่า ITA ผ่านเกณฑ์มาตรฐานเพิ่มขึ้น

- เป้าหมายที่ ๓ หน่วยงานภาครัฐมีค่า ITA ผ่านเกณฑ์มาตรฐานเพิ่มขึ้น
แผนย่อยที่ ๓ การส่งเสริมการเรียนรู้และการพัฒนาศักยภาพคนและองค์กรเครือข่ายเพื่อขับเคลื่อนการส่งเสริมคุณธรรม
- เป้าหมายที่ ๑ ทุนชีวิตเด็กและเยาวชนไทยเพิ่มขึ้น
- เป้าหมายที่ ๒ คนไทยได้รับการพัฒนาทักษะชีวิตจากการส่งเสริมคุณธรรมขององค์กรเครือข่ายเพิ่มขึ้น

การพัฒนาเครื่องมือและสำรวจสถานการณ์คุณธรรมดัชนีชี้วัดคุณธรรม

หลักการสร้างเครื่องมือชี้วัดดัชนีคุณธรรม มาจากหลักการ ๓ ประการ คือ

- ๑) คุณธรรมถูกถอดรหัสมาเป็นกลุ่มพฤติกรรมที่จับต้องได้ (Behavior)
- ๒) กลุ่มพฤติกรรมถูกสะท้อนด้วยพฤติกรรมตามช่วงวัยในวิถีชีวิต (In the way of life)
- ๓) สำรวจด้วยการประเมินตนเองจากภายใน (Self Reflection)

คุณธรรม	องค์ประกอบ
พอเพียง	1) ความพอประมาณ 2) ความมีเหตุผล 3) มีภูมิคุ้มกัน
วินัยรับผิดชอบ	1) การยอมรับผลปฏิบัติสถานบรรทัดฐานทางสังคม 2) การควบคุมตนเอง 3) การสั่งถึงปฏิบัติน้ำที่ของตน 4) การยอมรับผลการกระทำของตน
กตัญญู	1) การสำนึกในความดี 2) การเคารพความดี 3) การตอบแทนความดี
สุจริต	1) การลดโอกาสการทำสิ่งไม่ถูกต้อง 2) การไม่สร้างประโยชน์ไม่ก่อความเสียหาย 3) การมีเหตุผลในความถูกต้อง
จิตสาธารณะ	1) จิตอาสา 2) ดำเนินสาธารณะ 3) การเสียสละเพื่อส่วนเพื่อผู้อื่น

สรุปผลรวมสถานการณ์คุณธรรมตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๖๔ - ๒๕๖๖

ดัชนีคุณธรรม	อายุ 13 - 24			อายุ 25 - 40			อายุ 41 ปี ขึ้นไป			รวม		
	2564	2565	2566	2564	2565	2566	2564	2565	2566	2564	2565	2566
พอเพียง		4.43	4.53	4.61	4.43	4.72		4.25	4.56	4.61	4.37	4.60
วินัย		4.77	4.76	4.18	4.00	4.10		4.59	4.95	4.18	4.45	4.60
สุจริต		4.42	4.49	4.49	4.24	4.47		4.60	4.92	4.49	4.42	4.63
จิตอาสา		4.55	4.65	4.77	4.48	4.65		4.72	5.06	4.77	4.58	4.79
กตัญญู		5.12	5.12	5.11	4.85	5.00		4.93	5.2	5.11	4.97	5.11
เฉลี่ย		4.66	4.71	4.63	4.40	4.59		4.62	4.94	4.63	4.56	4.75

จากผลการสำรวจพบว่าภาพรวมกลุ่มคนไทยอายุ ๑๓ - ๒๔ ปี มีคุณธรรม ๕ ด้าน อยู่ในระดับพอใช้ เมื่อพิจารณาคคุณธรรมแต่ละด้านพบว่าอยู่ในระดับพอใช้ถึงระดับมาก โดยคุณธรรมด้าน "กตัญญู" อยู่ในระดับมาก ขณะที่คุณธรรมด้านอื่น ๆ ทั้งคุณธรรมด้าน "วินัยรับผิดชอบ" "จิตสาธารณะ" "พอเพียง" และ "สุจริต" อยู่ในระดับพอใช้ และเมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคุณธรรม ๕ ด้าน กับค่าเกณฑ์ปกติพบว่า กลุ่มตัวอย่างอายุ ๑๓ - ๒๔ ปี มีค่าเฉลี่ยคุณธรรมทั้ง ๕ ด้าน ต่ำกว่าเกณฑ์ปกติ

ภาพรวมกลุ่มคนไทยอายุ ๒๕ - ๔๐ ปี มีคุณธรรม ๕ ด้าน อยู่ในระดับพอใช้ เมื่อพิจารณาคคุณธรรมแต่ละด้านพบว่าอยู่ในระดับน้อยถึงระดับมาก โดยคุณธรรมด้าน "กตัญญู" อยู่ในระดับมาก ส่วน "วินัยรับผิดชอบ" อยู่ในระดับน้อย ขณะที่คุณธรรมด้านอื่น ๆ ทั้งคุณธรรมด้าน "จิตสาธารณะ" "พอเพียง" และ "สุจริต" อยู่ในระดับพอใช้ และเมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคุณธรรม ๕ ด้าน กับค่าเกณฑ์ปกติ พบว่า กลุ่มตัวอย่างอายุ ๒๕ - ๔๐ ปี มีค่าเฉลี่ยคุณธรรมทั้ง ๕ ด้าน ต่ำกว่าเกณฑ์ปกติ

ส่วนกลุ่มคนไทยอายุ ๔๑ ปีขึ้นไป ผลการวิจัยภาพรวมพบว่า มีคุณธรรม ๕ ด้าน อยู่ในระดับพอใช้ เมื่อพิจารณาคคุณธรรมแต่ละด้านพบว่าอยู่ในระดับน้อยถึงระดับมากโดยคุณธรรมด้าน "กตัญญู" อยู่ในระดับมาก ส่วน "พอเพียง" อยู่ในระดับน้อย ขณะที่คุณธรรมด้านอื่น ๆ ทั้งคุณธรรมด้าน "จิตสาธารณะ" "วินัยรับผิดชอบ" และ "สุจริต" อยู่ในระดับพอใช้ และเมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคุณธรรม ๕ ด้านกับค่าเกณฑ์ปกติพบว่ากลุ่มตัวอย่างอายุ ๔๑ ปีขึ้นไป มีค่าเฉลี่ยคุณธรรมทั้ง ๕ ด้าน สูงกว่าเกณฑ์ปกติ

หัวข้อ แนวทางการส่งเสริมและพัฒนาองค์กรคุณธรรม

คณะกรรมการส่งเสริมคุณธรรมแห่งชาติจะส่งเสริมชุมชน องค์กร อำเภอ และจังหวัดคุณธรรม ภายใต้อหัง ๓ มิติ คือ มิติศาสนา มิติเศรษฐกิจพอเพียงและมิติวิถีวัฒนธรรมที่งดงาม และหลักคุณธรรม ๕ ประการ คือ

๑) พอเพียง คือ การดำรงชีวิตอย่างพอประมาณ ไม่โลภ ไม่เบียดเบียนผู้อื่น สังคมและสิ่งแวดล้อม มีเหตุผล ใช้ความรู้้อย่างรอบคอบและรอบด้าน และสร้างภูมิคุ้มกันเพื่อให้สามารถรอดพ้นจากวิกฤตภัยต่าง ๆ ได้

๒) วินัย คือ การปฏิบัติตนตามกติกากจรยาบรรณวิชาชีพขององค์กรและสังคม ตามหน้าที่ พลเมืองดี และเคารพกฎหมาย ตลอดจนป้องกันและรับผิดชอบผลกระทบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม

๓) สุจริต คือ การมีความซื่อสัตย์ ซื่อตรง ยึดมั่น ยืนหยัดในการรักษาความจริง ความถูกต้อง และความเป็นธรรม ไม่สับสนุน ไม่ร่วมมือ ไม่ยินยอมพร้อมต่อด้านการทุจริตทุกรูปแบบ

๔) จิตอาสา คือ การให้และเสียสละประโยชน์ส่วนตนเพื่อส่วนรวม ช่วยเหลือเกื้อกูลต่อสรรพสิ่งทั้งหลาย เพื่อประโยชน์สุขแก่พวกเขาเหล่านั้นและของสังคม

๕) กตัญญู คือ การสำนึกรู้คุณและแสดงออกถึงความกตัญญูต่อแผ่นดินเกิด ธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม สถาบันองค์กรและผู้มีพระคุณ นับตั้งแต่ บิดา มารดา ญาติผู้ใหญ่ ครูอาจารย์ เป็นต้น ไม่จำเป็นต้องเป็นสิ่งของอาจเป็นการกระทำหรือความจริงใจ บนหลักพื้นฐานของความถูกต้องดีงาม

องค์กรคุณธรรม หมายถึง องค์กรหรือหน่วยงานที่ผู้นำและสมาชิกขององค์กร แสดงเจตนารมณ์ และมุ่งมั่นดำเนินการส่งเสริมคุณธรรมในองค์กร และเป็นองค์กรที่มีส่วนร่วมสร้างสังคมคุณธรรม โดยมีการบริหารจัดการองค์กรตามหลักคุณธรรม ธรรมาภิบาล หรือหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ส่งเสริม สนับสนุนให้สมาชิกในองค์กรยึดมั่นคุณธรรมเป็นฐานในการดำเนินชีวิตและปฏิบัติงาน และมีส่วนร่วมรณรงค์ ส่งเสริมคุณธรรมให้กับประชาชน ชุมชน หรือเครือข่ายขององค์กรคุณธรรม ซึ่งหมายรวมทั้งองค์กรภาครัฐ องค์กร ภาคธุรกิจ เอกชน องค์กรภาคประชาสังคม แบ่งออกเป็น ๒ ส่วน คือ

องค์กรที่ตั้งอยู่ในพื้นที่จังหวัด ทุกจังหวัด อาทิ หน่วยงานราชการ หน่วยงานภาครัฐ (สังกัดส่วนภูมิภาคและสังกัดส่วนกลาง ที่มีที่ทำการตั้งอยู่ในเขตพื้นที่จังหวัด) องค์กรภาคธุรกิจ เอกชน สมาคม องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โรงเรียน สถานีดำรง โรงพยาบาล โรงงาน ฯลฯ (ยกเว้นอำเภอ ซึ่งอยู่ในส่วนของ อำเภอคุณธรรมแล้ว)

องค์กรที่ตั้งอยู่ในส่วนกลาง (พื้นที่กรุงเทพมหานคร) อาทิ ส่วนราชการที่ไม่ต่ำกว่า หน่วยงานในระดับสำนัก กอง ศูนย์ เขต องค์กรภาคธุรกิจ เอกชน สมาคม ฯลฯ

องค์กรคุณธรรม มีการประเมินตามตัวชี้วัด ๔ ข้อ แบ่งออกเป็น ๓ ระดับ คือ

ระดับที่ ๑ ระดับส่งเสริมคุณธรรม

ขั้นตอนที่ ๑ ประกาศกฎกติกา/ข้อตกลง/ธรรมาภิบาลร่วมกัน

ขั้นตอนที่ ๒ กำหนดคุณธรรมเป้าหมาย ปัญหาที่อยากแก้ ความดีที่อยากทำ

ขั้นตอนที่ ๓ จัดทำแผนพัฒนาส่งเสริมคุณธรรม (ต้องมีการดำเนินการทุกข้อ และมีคะแนนรวม

ไม่น้อยกว่า ๓ คะแนน)

ระดับที่ ๒ ระดับคุณธรรม

ขั้นตอนที่ ๔ ประเมินผลจากการดำเนินงานตามแผน

ขั้นตอนที่ ๕ ประชุมทบทวน/ปรับปรุงแผน

ขั้นตอนที่ ๖ ประกาศยกย่อง/เชิดชูบุคคลที่ทำดีหรือบุคคลผู้มีคุณธรรม (ต้องดำเนินงานทุกข้อ

ในระดับที่ ๑ และระดับที่ ๒ และมีคะแนนรวม ไม่น้อยกว่า ๖ คะแนน)

ระดับที่ ๓ ระดับคุณธรรมต้นแบบ

ขั้นตอนที่ ๗ ประเมินความสำเร็จตามแผนพัฒนาส่งเสริมคุณธรรม

ขั้นตอนที่ ๘ ร่วมกันพัฒนาส่งเสริมคุณธรรมเพิ่มเติมใน ๓ มิติ มิติศาสนา มิติเศรษฐกิจพอเพียง

และมิติวิถีวัฒนธรรมที่ดำรง

ขั้นตอนที่ ๙ มีองค์ความรู้ สามารถเป็นแหล่งเรียนรู้ สามารถถ่ายทอดได้ (ต้องมีการดำเนินงาน

ทุกข้อในระดับที่ ๑ ระดับที่ ๒ และระดับที่ ๓ และมีคะแนนไม่น้อยกว่า ๙ คะแนน)

หัวข้อ กระบวนการสร้างองค์กรคุณธรรมต้นแบบโดดเด่น

เกณฑ์การประเมินระดับองค์กรคุณธรรมต้นแบบ

- ๑) ร่วมใจ (ระเบิดจากภายใน) – ประกาศเจตนารมณ์ (ประชุมร่วมกัน เพื่อกำหนดเป้าหมายในการยกระดับเป็นองค์กรคุณธรรมต้นแบบ)

๒) ร่วมคิด (ค้นหาความจริง) – ปัญหาที่อยากแก้ / ความดีที่อยากทำ (ร่วมกันคิด ทบทวน ต้นทุนที่มี (พอปัญหาอะไรบ้างที่ต้องแก้ หรือมีสิ่งใดบ้างที่อยากทำจากต้นทุนที่มีอยู่)

๓) ร่วมทำ (ออกแบบกิจกรรม) – โครงการเพื่อแก้ปัญหา / ทำความดี (ร่วมกันออกแบบ โครงการ/กิจกรรม ที่จะดำเนินการ)

๔) ร่วมจัดทำแผนการดำเนินงานตามกิจกรรมที่ออกแบบไว้ (ชื่อโครงการ / ความสอดคล้องกับ ๓ มิติ ๕ คุณธรรม / วันเดือนปีที่ดำเนินการ / ตัวชี้วัด / ขั้นตอน / ผู้รับผิดชอบ)

๕) ดำเนินการตามแผนที่กำหนดไว้ (ดำเนินการตามโครงการ / กิจกรรม ในแผน พร้อมแบบ หลักฐานและรายงานผลการดำเนินงาน)

๖) ร่วมทบทวน (ประชุมร่วมกันเพื่อทบทวนผลการดำเนินงาน โครงการที่ประสบผลสำเร็จจะ พัฒนาอย่างไร โครงการที่ไม่สำเร็จจะปรับปรุงอย่างไร) (ถอดบทเรียนรายโครงการ/กิจกรรม)

๗) ร่วมยกย่องคน/หน่วยงานที่ทำดี (ประชุมร่วมกันเพื่อประเมินหรือคัดเลือกบุคคลและ หน่วยงานที่ทำความดีจนเป็นแบบอย่างได้)

๘) ร่วมเปลี่ยนแปลง (ประเมินการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม และสภาพแวดล้อม ที่ดีขึ้นจากการทำ โครงการ/กิจกรรม)

๙) ร่วมรวบรวม (รวบรวมเอกสารและหลักฐานตั้งแต่ต้น และจัดทำเป็นสื่อเพื่อประชาสัมพันธ์ รายโครงการ/กิจกรรม)

๑๐) ร่วมเผยแพร่ รวบรวมช่องทางประชาสัมพันธ์สื่อส่งเสริมคุณธรรม)

๑๑) ผลสำเร็จและประโยชน์ที่ได้รับ (ระบุผลสำเร็จจากการดำเนินงานและประโยชน์ทั้งภายใน และภายนอกสำนักงาน ที่ได้รับ เช่น การตอบตัวชี้วัดของแผนปฏิบัติการ และประโยชน์ที่บุคคล หน่วยงานภายนอกได้รับจากการดำเนินงาน)

การคัดเลือกองค์กรคุณธรรมต้นแบบโดดเด่น

จะมีการคัดเลือกองค์กรที่ผ่านการประเมินระดับคุณธรรมต้นแบบ ซึ่งจะได้รับการยกย่องให้เป็น องค์กรคุณธรรมต้นแบบโดดเด่น โดยสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาอยู่ในประเภทกลุ่มองค์กรอิสระและ องค์กรภาคเอกชนในส่วนกลาง ที่จะให้คณะอนุกรรมการส่งเสริมคุณธรรมระดับกระทรวงเป็นผู้คัดเลือก องค์กรคุณธรรมต้นแบบโดดเด่นจากองค์กรอิสระและองค์กรภาคเอกชนที่มีความโดดเด่นมากที่สุด จำนวน ๑ องค์กร เพื่อรับโล่รางวัลจากนายกรัฐมนตรี ดังนั้นหน่วยงานต้องรวบรวมผลการประเมินส่งให้ กรมการศาสนา ภายในวันที่ ๓๑ กรกฎาคม ๒๕๖๗ เพื่อที่กรมการศาสนาจะได้รวบรวมและเสนอ คณะอนุกรรมการประเมินชุมชน องค์กร อำเภอ และจังหวัดคุณธรรม และคณะกรรมการส่งเสริม คุณธรรมแห่งชาติ ให้ความเห็นชอบตามลำดับ ภายในเดือนกันยายน

๔. ประโยชน์ที่ได้รับจากการจัดกิจกรรม

โครงการพัฒนาองค์ความรู้เพื่อสนับสนุนการเป็นแหล่งเรียนรู้องค์กรคุณธรรมต้นแบบครั้งที่ ๓ หัวข้อ การยกระดับมาตรฐานไปสู่การเป็นองค์กรคุณธรรมต้นแบบโดดเด่น และเทคนิคการเขียนองค์ความรู้เรื่อง “กระบวนการสร้างองค์กรคุณธรรมต้นแบบ” มีประโยชน์ ดังนี้

๑) ผู้เข้าร่วมโครงการ มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเทคนิคการจัดทำองค์ความรู้ เรื่อง “กระบวนการสร้างคุณธรรมเป้าหมาย” “การสร้างเครือข่ายคุณธรรมและความโปร่งใส” และ “กระบวนการสร้างองค์กรคุณธรรมต้นแบบ”

๒) ผู้เข้าร่วมโครงการสามารถจัดทำองค์ความรู้ที่เป็นประโยชน์ต่อการเผยแพร่และขยายเครือข่ายได้

๓) สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภามีองค์ความรู้เป็นรูปธรรมที่สามารถนำมาสนับสนุนการเป็นแหล่งเรียนรู้องค์กรคุณธรรมต้นแบบตามเกณฑ์การประเมินองค์กรคุณธรรมของคณะกรรมการส่งเสริมคุณธรรมแห่งชาติ

ประมวลภาพโครงการ

รายชื่อเจ้าหน้าที่โครงการ

๑. ส.อ.ยรรยง ไสรัตน์
๒. นางสาววรรณธร หงส์จรรยา
๓. นางสาวกนกวรรณ ออบเชย
๔. นายธนธร ภูศรีเหม
๕. นายฉัตรชัย ธนาวิศิษฏกุล
๖. นางสาวรัชนิดา อุดมผล
๗. นางสาวศิริกรวลัย ทานาราช
๘. นางสาวสุภาภรณ์ ราตรีโชติ

- นักทรัพยากรบุคคลชำนาญการพิเศษ
- นักทรัพยากรบุคคลชำนาญการ
- นักทรัพยากรบุคคลชำนาญการ
- นักวิชาการโสตทัศนศึกษาชำนาญการ
- นักทรัพยากรบุคคลปฏิบัติการ
- เจ้าพนักงานธุรการชำนาญงาน
- เจ้าพนักงานธุรการชำนาญงาน
- เจ้าพนักงานธุรการปฏิบัติงาน